

495.918

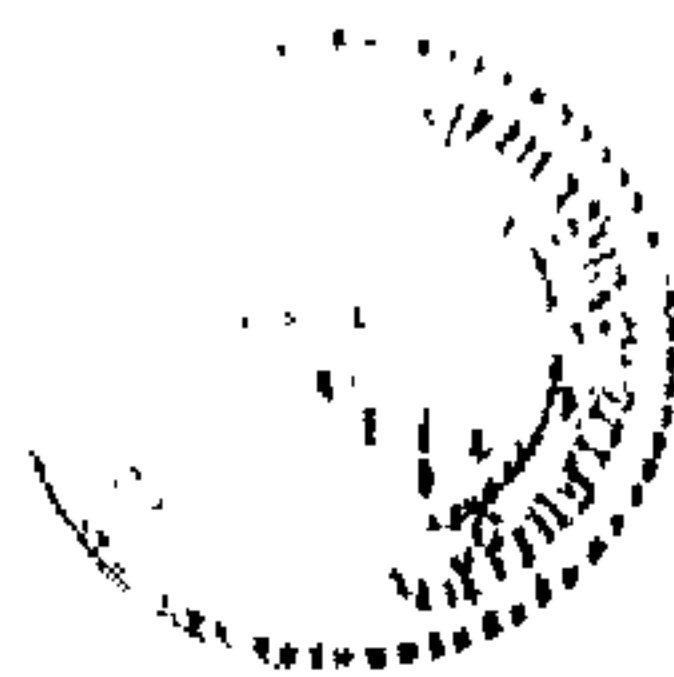
08640

ร.3

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์
และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและศุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

19 พ.ค. 2543

สารนิพนธ์
ของ
อุมวรัตน์ ปาติยะ

S41877

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา

เมษายน 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

136197

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์
และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

บทคัดย่อ
ของ
อุษาวรรณ ปาลียะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
เมษายน 2543

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่อง ราชศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้มาจากการนำนักเรียนทั้งชั้น จำนวน 753 คน มาพิจารณาผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จัดเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลางและอ่อน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 16 คน ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ทั้ง 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่องราชศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ มีประสิทธิภาพเป็น 93/91

ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ มีประสิทธิภาพเป็น 91/90

ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน มีประสิทธิภาพเป็น 96/94

THE DEVELOPMENT OF SELF – LEARNING PACKAGE ON THAI LANGUAGE ON
ROYAL LANGUAGE AND THE VOCABULARY FOR A BUDDHIST MONK AND
A POLITE PERSON IN MATAYOM SUKSA II

AN ABSTRACT
BY
USAWAN PALEEYA

Presented in the partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Technology
At Srinakharinwirot University
April 2000

The purpose of this study was to develop the self-learning package on Thai language on the topic of "Royal language and the vocabulary for a Buddhist monk and a polite person" for Matayom Suksa II students and to find the effectiveness of the self-learning package that was developed by standard criteria 90/90.

The samples were 48 Matayom Suksa II students in the second semester for the academic year 1999 of Horwang School, Bangkok, General Education Department. These samples got from the grade record of the first semester of 753 students were grouped into 3 groups ; smart, fair and weak students. Then the sample of 16 students were selected from each group by simple random sampling which gave the total sample of 48 students.

The data were analyzed by Mean and Percentage.

The study results revealed that the efficiency of the three self-learning packages were 90/90 as the determination.

The efficiency of the self-learning package 1 on Royal language for royalty was 93/91.

The efficiency of the self-learning package 2 on vocabulary for a Buddhist monk was 91/90.

The efficiency of the self-learning package 3 on vocabulary for a polite person was 96/94.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สมหวัง คุรุรัตน์)

ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาอนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขามันต์)

วันที่ 21 เดือน เมษายน พ.ศ 2543

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร ประธานที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำในสิ่งที่จำเป็นประโยชน์ ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้ศึกษาค้นคว้ารู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศินี โชติกเสถียร ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒนโธ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณอาจารย์จิราภรณ์ อันตระกูล อาจารย์ปิยะพร สุเสวี อาจารย์โรงเรียนหอวัง และอาจารย์ศศิธร ชูอินทร์ อาจารย์โรงเรียนวัดบวรนิเวศ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ในด้านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบพระคุณอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนหอวังทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือ อำนวยความสะดวกในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอบอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู – อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยอบรมสั่งสอนและชี้แนะทางการศึกษา ตลอดจนสนับสนุนผู้ศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด

อุมวรินทร์ ปาลียะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารเกี่ยวกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	8
การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....	8
สถานภาพของการวิจัยและพัฒนา.....	9
การดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	10
เอกสารเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพ.....	12
ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพ.....	12
ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ.....	13
เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ.....	13
การยอมรับประสิทธิภาพ.....	17
เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย.....	17
ความสำคัญของภาษาไทย.....	17
หลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทย.....	18
การสอนราชาศัพท์.....	21
โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).....	22
เอกสารเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง.....	23
วัตถุประสงค์ของการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง.....	23
ลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนด้วยตนเอง.....	24
ขั้นตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง.....	25

ข้อควรคำนึงในการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง.....	25
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้.....	27
ความหมายของชุดการเรียนรู้.....	27
องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้.....	29
แนวคิดและหลักการของชุดการเรียนรู้.....	30
ปรัชญาของชุดการเรียนรู้.....	32
วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้.....	33
ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี.....	33
ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้.....	34
ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้.....	36
บทบาทของครูในการใช้ชุดการเรียนรู้.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้.....	39
งานวิจัยในประเทศ.....	39
งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	43
การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	43
การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	48
แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4. ผลการศึกษาค้นคว้า.....	51
ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	51
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	56

บทที่	หน้า
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	56
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	56
วิธีดำเนินการ.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การอภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	69
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า.....	96

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลการหาแนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 1 เรื่องราชา- ศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ จากการทดลองครั้งที่ 2.....	46
2 ผลการหาแนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์ สำหรับพระภิกษุ จากการทดลองครั้งที่ 2.....	46
3 ผลการหาแนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำ สำหรับสุภาพชน จากการทดลองครั้งที่ 2.....	47
4 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์ สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน.....	49
5 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระ- มหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ จากการทดลองครั้งที่ 3.....	52
6 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ จากการทดลองครั้งที่ 3.....	52
7 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน จากการทดลองครั้งที่ 3.....	53
8 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา.....	53
9 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ.....	54
10 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์.....	84
11 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ.....	85
12 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน.....	86

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับการ,
วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา.....9

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อความหมายในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ภาษาจึงมีความสำคัญต่อกลุ่มชนทุกชาติ เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกถึงความเป็นอยู่ของสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นสื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ก่อให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ กันมา (สุนันทา ไตรรงค์. 2541 : 1) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ วัฒนธรรมการใช้ภาษาที่สำคัญประการหนึ่งของคนไทย คือ การใช้ภาษาในระดับที่เหมาะสมกับฐานะของบุคคล ทั้งนี้เพราะคนไทยยึดถือวัฒนธรรมประเพณีในการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันด้วยชาติวุฒิ วิทยุฒิ และคุณวุฒิอย่างเหนียวแน่น และนิยมแสดงออกด้วยการใช้ถ้อยคำที่ยกย่องบุคคลตามฐานะ เช่น ถ้อยคำที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุ และสุภาพชน โดยทั่วไปเรียกว่า “ราชาศัพท์และคำสุภาพ” (สาคร บุญเลิศ. 2538 : 235)

การใช้ราชาศัพท์ถือเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมประจำชาติไทยที่โดดเด่นประการหนึ่ง การเรียนรู้ราชาศัพท์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใช้ภาษา ทั้งนี้เพราะเป็นประโยชน์หลายประการคือ

1. การเรียนรู้ราชาศัพท์ทำให้สามารถใช้ถ้อยคำได้สุภาพ ถูกต้องตามโอกาสและเหมาะสมตามฐานะของบุคคล เป็นการแสดงถึงความมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของผู้ใช้ ซึ่งเป็นที่น่าชื่นชมของบุคคลทั่วไป

2. ประเทศไทยยังมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทั้งประเทศ ฉะนั้นการมีคำภาษาไทยส่วนหนึ่งสำหรับใช้ในการกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ กราบทูลพระบรมวงศานุวงศ์ อันเป็นเครื่องแสดงถึงความยกย่องส่งเสริมพระเกียรติ จึงเป็นสิ่งที่คนไทยทั้งมวลควรรักษาไว้เป็นวัฒนธรรมอันดีงามสืบไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจุบันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทรงใกล้ชิดกับพสกนิกรของพระองค์มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องเรียนรู้เพื่อใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง

3. การเรียนรู้ราชาศัพท์มีส่วนทำให้สามารถศึกษาวรรณคดีได้เข้าใจยิ่งขึ้น เพราะภาษาในวรรณคดีเป็นภาษาที่มุ่งให้เกิดความไพเราะทางเสียงด้วยอีกทางหนึ่ง ศัพท์ที่ใช้ส่วนมากจึงไม่ใช่

ศัพท์ที่เราใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน แต่มักเป็นคำยืมที่เรารับมาจากภาษาต่างประเทศ เช่น บาลี สันสกฤต และเขมร ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นคำราชาศัพท์ ยิ่งไปกว่านั้นวรรณคดีไทยส่วนมากเกี่ยวข้องกับราชสำนัก ทั้งผู้แต่งและเรื่องราวในเนื้อหาจึงมักนิยมใช้คำราชาศัพท์ ดังนั้นการไม่รู้ราชาศัพท์จะทำให้เสียประโยชน์ที่พึงได้ดังกล่าวไปอย่างน่าเสียดาย

4. การเรียนรู้ราชาศัพท์จนสามารถใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมเป็นการสร้างความมั่นใจและเสริมสร้างบุคลิกภาพให้แก่ตนเองได้ดี สามารถติดต่อกับบุคคลทั่วไปได้โดยไม่เคอะเขิน นอกจากนี้การใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติบ้านเมืองไว้สืบไป

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ราชาศัพท์จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่จากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยหลาย ๆ ท่านพบว่า การเรียนราชาศัพท์ที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรทั้งในเรื่องของความรู้ ความจำ และการนำไปใช้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนรู้ว่าการเรียนราชาศัพท์เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก ต้องท่องจำมาก ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนเพราะไม่ค่อยได้ใช้ แต่ในความเป็นจริงราชาศัพท์ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันแม้จะไม่ได้ใช้มากเท่าภาษาสามัญ แต่ทุกคนโดยเฉพาะผู้มีการศึกษาจะต้องมีโอกาสได้สัมผัสกับราชาศัพท์ทุกวัน ไม่โดยตรงก็โดยทางอ้อม โดยเฉพาะทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น (สนธิท บุญฤทธิ์. 2530 : 25)

(๑) จากปัญหาดังกล่าวการจัดการเรียนการสอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหา วิธีสอนเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนรู้จักใช้วิธีสอนที่ดี ที่เหมาะสมแล้ว (ลออ การุณยะวนิช และคนอื่น ๆ . ม.ป.ป. : 44) แต่จากการสำรวจของกรมวิชาการ (2538 : 40) พบว่าครูภาษาไทยส่วนใหญ่ยังขาดเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ทำให้นักเรียนเบื่อ ไม่สนใจและกระตือรือร้นในการเรียน นอกจากนี้ยังขาดสื่อการสอนที่ทันสมัยและเหมาะสมกับเนื้อหา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการนำความคิดเกี่ยวกับการนำสื่อการเรียนและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้มากขึ้น โดยพิจารณาสื่อและเทคนิคที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่มีเป็นพื้นฐาน บรรดาสื่อและวิธีการใหม่ ๆ หลายอย่างนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การจัดศูนย์การเรียนรู้ บทเรียนโมดูล บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอนมินิคอร์ส และชุดการเรียน

ชุดการเรียน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระในการเรียนมากกว่าในชั้นเรียนปกติ นักเรียนจะเรียนแต่ละชุดเร็วหรือช้าตามความสามารถของตน คือ นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าก็สามารถเรียนได้แม้ใช้เวลามากกว่า โดยไม่ต้องแข่งขันกับผู้อื่น และนักเรียนที่เรียนรู้ได้เร็วก็ใช้เวลาเรียนตามความสามารถโดยไม่ต้องรอคอยผู้อื่น นักเรียนสามารถเลือกสื่อการเรียน วิธีเรียน และกำหนดเวลาที่จะประเมินผลตนเองได้ ขณะที่เรียนนักเรียน

สามารถเรียนด้วยตนเองตามลำพัง หรือจะปรึกษาหารือทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนหรือขอคำแนะนำจากครูก็ได้ ซึ่งเป็นการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้มากที่สุด (อัมพา อรุณพราหมณ์. 2539 : 3) / ๑๑) ชุดการเรียนจัดว่าเป็นสื่อประสม (Multi-media) จัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่า ชุดการเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ (บุญเกื้อ ควรหาเวช. 2530 : 66 - 67) เพราะการจัดกิจกรรมการสอนโดยการใช้สื่ออุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง เช่น ภาพโปร่งใส รูปภาพ โปรสเตอร์ สไลด์ เป็นต้น (Brown. 1973 : 338) จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของครู ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน เพราะสื่อประสมที่จัดไว้เป็นระบบการแปรเปลี่ยนกิจกรรมและช่วยรักษาระดับความสนใจของผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา (กาญจนา เกียรติประวัติ. 2524 : 175 - 176) / ๑๒) ช่วยส่งเสริมการเรียนด้วยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการเรียนการสอน ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย (บัญชา นิยมแก้ว. 2540 : 4) นอกจากนี้ชุดการเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนอย่างเชื่อถือได้ ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและ/หรือสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนตามปกติที่ปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป (วราภา โพธิ์ธำธรา. 2532 : 50 ; สุมิตรา สุประคิษฐ์ ณ อยุธยา. 2539 : 96 ; วลลิมา สงสุวรรณ. 2541 : 89 ; Moriber. 1969 : 214 - 216 ; Mc Donald. 1971 : 432-A)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและสนุกสนานในการเรียนรวมไปถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจสามารถช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับอื่นๆ ต่อไป หรือในวิชาอื่นๆ ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะกำหนดขอบเขตไว้ดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักเรียนโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 753 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้มาจากการนำประชากรจำนวน 753 คน มาพิจารณาผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จัดแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองดังต่อไปนี้

2.1 การทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน ใช้นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 1 คน

2.2 การทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 15 คน ใช้นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 5 คน

2.3 การทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน ใช้นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 10 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ท 204) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

3.1 ราชศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

3.1.1 คำนาม

3.1.2 คำสรรพนาม

3.1.3 คำกริยา

3.2 ศัพท์สำหรับพระภิกษุ

3.2.1 คำนาม

3.2.2 คำสรรพนาม

3.2.3 คำกริยา

3.3 ถ้อยคำสำหรับสุภาพชน

3.3.1 คำสุภาพ

3.3.2 คำไม่สุภาพ

4. ระยะเวลาที่ดำเนินการ

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 - ใช้เวลาทดลอง 5 คาบ (คาบละ 50 นาที) รวมเวลาทั้งหมด 250 นาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ชุดบทเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องราชศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ชุด คือ ราชศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ศัพท์สำหรับพระภิกษุ และถ้อยคำสำหรับสุภาพชน แต่ละชุดจะประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสะดวก โดยจะมีคำแนะนำวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมพร้อมเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดพร้อมเฉลย บัตรทดสอบพร้อมเฉลย ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีอิสระตามความสามารถของตนเอง

2. ประสิทธิภาพของการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง ความสามารถของนักเรียนจากการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่ำกว่า 90/90

90 ตัวแรก คือ ร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

90 ตัวหลัง คือ ร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องราชศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชนที่วัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษากันคว่ำสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

4. นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน หมายถึง การจัดกลุ่มโดยใช้ผลการเรียนวิชาภาษาไทยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โดยแบ่งกลุ่มดังนี้

กลุ่มเก่ง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนวิชาภาษาไทยตั้งแต่ 75% ขึ้นไป

กลุ่มปานกลาง คือ นักเรียนที่ได้คะแนนวิชาภาษาไทยระหว่าง 25% - 75 %

กลุ่มอ่อน คือ นักเรียนที่ได้คะแนนวิชาภาษาไทยตั้งแต่ 25% ลงไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

- 1.1 การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา
- 1.2 สถานภาพของการวิจัยและพัฒนา
- 1.3 การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

2. เอกสารเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพ

- 2.1 ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพ
- 2.2 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ
- 2.3 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ
- 2.4 การยอมรับประสิทธิภาพ

3. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

- 3.1 ความสำคัญของภาษาไทย
- 3.2 หลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทย
- 3.3 การสอนราชาศัพท์

3.4 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตร

พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

4. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

- 4.1 วัตถุประสงค์ของการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง
- 4.2 ลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนด้วยตนเอง
- 4.3 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง
- 4.4 ข้อควรคำนึงในการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน

- 5.1 ความหมายของชุดการเรียน
- 5.2 องค์ประกอบของชุดการเรียน
- 5.3 แนวคิดและหลักการของชุดการเรียน
- 5.4 ปรัชญาของชุดการเรียน

- 5.5 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนรู้
- 5.6 ลักษณะของชุดการเรียนรู้ที่ดี
- 5.7 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้
- 5.8 ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้
- 5.9 บทบาทของครูในการใช้ชุดการเรียนรู้
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

Borg, Gall and Morrish (พฤษณี สิริบรรณพิทักษ์. 2531 : 21 - 24 ; Morrish. 1987 ; อ้างอิงมาจาก Borg and Gall. 1979 : 771 – 798) ได้กล่าวถึงหลักการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาไว้ดังนี้

การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational Research and Development หรือ R & D) เป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษาโดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยาเป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนา และตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Education Product) อันหมายถึง วัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน ฟลิ้ม สไลด์ เทปเสียง เทปโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

1.1 การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

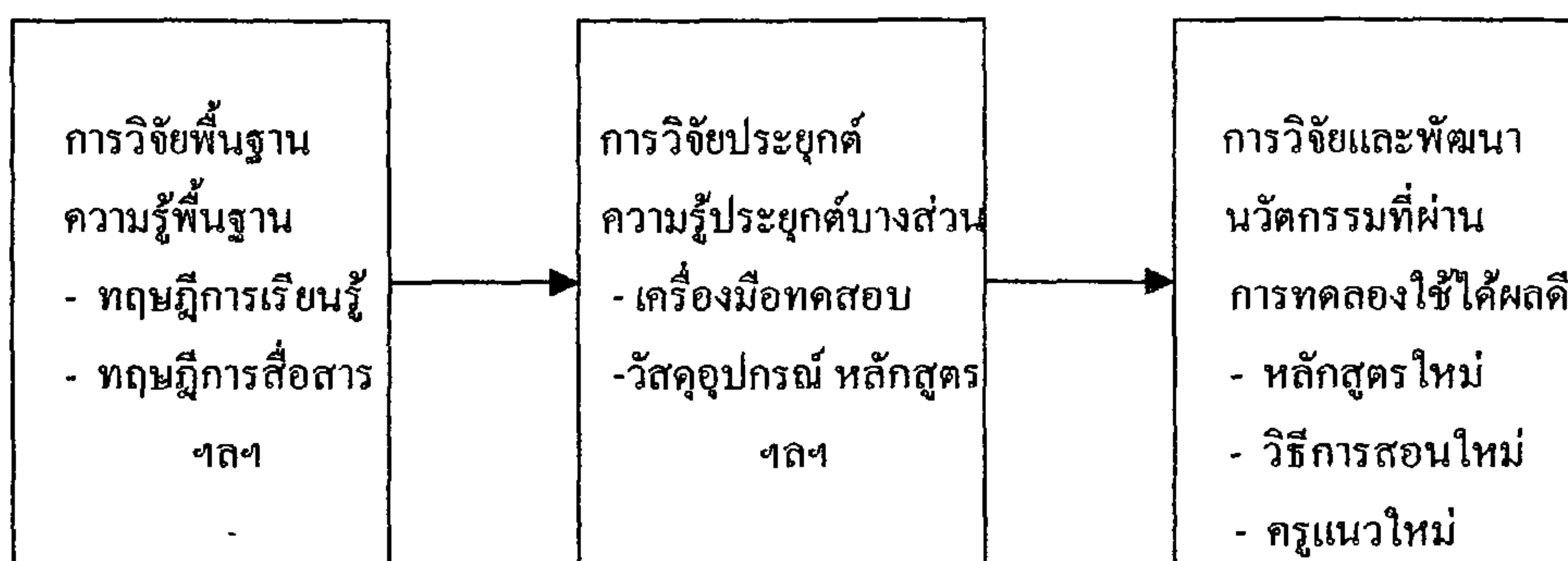
การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาแตกต่างจากการวิจัยทางการศึกษา 2 ประการ คือ

1.1.1 เป้าประสงค์ (Goal) การวิจัยทางการศึกษามุ่งค้นคว้าหาความรู้ใหม่โดยการวิจัยพื้นฐานหรือมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโดยการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามุ่งพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา แม้ว่าการวิจัยประยุกต์ทางการศึกษาหลายโครงการก็มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เช่น การวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพ

ของวิธีสอน หรืออุปกรณ์การสอนผู้วิจัยอาจพัฒนาสื่อ หรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา สำหรับการสอนแต่ละแบบแต่ละผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ใช้สำหรับการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยแต่ละครั้งเท่านั้นไม่ได้พัฒนาไปสู่การใช้สำหรับโรงเรียนทั่วไป

1.1.2 การนำไปใช้ การวิจัยการศึกษามีช่องว่างระหว่างผลการวิจัยกับการนำไปใช้จริงอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ ผลการวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากอยู่ในตู้ไม่ได้รับการพิจารณานำไปใช้ นักการศึกษาและนักวิจัยจึงหาทางลดช่องว่างดังกล่าวโดยวิธีที่เรียกว่า “การวิจัยและพัฒนา”

อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษามีใช้สิ่งที่ทดแทนการวิจัยทางการศึกษาแต่เป็นเทคนิควิธีที่จะเพิ่มศักยภาพของการวิจัยการศึกษาให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา คือ เป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์ได้จริงในโรงเรียนทั่วไป ดังนั้นการใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาการศึกษา จึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา (ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยพื้นฐาน หรือการวิจัยประยุกต์) ให้เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น สามารถสรุปความสัมพันธ์และความแตกต่างดังกล่าวประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่างการวิจัยการศึกษากับการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา

1.2 สถานภาพของการวิจัยและพัฒนา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1963 มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา 11 แห่งทั่วสหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์ของศูนย์เหล่านี้ คือ การผนึกกำลังนักวิชาการสาขาต่าง ๆ เพื่อทำงานวิจัยและพัฒนาในปัญหาการศึกษา ศูนย์แต่ละแห่งจะต้องทำการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ที่มีความสำคัญ

เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาที่ศูนย์มีความสนใจหรือมุ่งหมายจะดำเนินการเป็นพิเศษ โดยทั่วไป ศูนย์การวิจัยและพัฒนาจะตั้งชื่อศูนย์สื่อจนถึงเรื่องที่ต้องการเน้นในการวิจัยและพัฒนา เช่น Center for Advanced Study of Educational Administration (University of Oregon), Research and Development Center or the Social Organization of the Schools (Johns Hopkins University), Stanford Center for Research and Development in Teaching (Stanford University), Learning Research and Development Center (University of Pittsburgh), Center for Vocational and Technical Education (Ohio State University), Center for the Study of the Evaluation of Instructional Programs (University of California at Los Angeles) ฯลฯ

ศูนย์การวิจัยและพัฒนาเหล่านี้มักจะมีเจ้าหน้าที่ประจำจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะมีอาจารย์มาช่วยงานและมีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่รับทุนมาช่วยผู้วิจัยเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงาน นับว่าศูนย์การวิจัยและพัฒนามีส่วนช่วยฝึกประสบการณ์ภาคปฏิบัติในการวิจัยและพัฒนาของนักศึกษาระดับสูงมากทีเดียว

นอกจากนี้ห้องปฏิบัติการทางการศึกษาภูมิภาค (Regional Educational Laboratories) ก็มีการทำวิจัยและพัฒนาทางการศึกษาอยู่ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา

1.3 การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนสำคัญของการวิจัยและพัฒนา 11 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา ขั้นตอนที่จำเป็นที่สุด คือ ต้องกำหนดให้ชัดว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาคืออะไร โดยต้องกำหนด (1) ลักษณะทั่วไป (2) รายละเอียดของการใช้ และ (3) วัตถุประสงค์ของการใช้ เกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์การศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนาอาจมี 4 ข้อ คือ

- 1) ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่
- 2) ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงในการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กำหนดหรือไม่
- 3) บุคลากรที่มีอยู่มีทักษะความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่
- 4) ผลิตภัณฑ์นั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลิตภัณฑ์การศึกษาที่กำหนด ถ้ามีความจำเป็นผู้ทำการวิจัย

และพัฒนาอาจต้องทำการศึกษาวิจัยขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบ ซึ่งงานวิจัยและทฤษฎีที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มทำการพัฒนาต่อไป

ขั้นที่ 3 วางแผนการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย

1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์
2) ประมาณการค่าใช้จ่าย กำลังคน และระยะเวลาที่ต้องใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

3) พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์

ขั้นที่ 4 พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์ ขั้นนี้เป็นขั้นการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์การศึกษาตามที่วางไว้ เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นก็จะต้องออกแบบหลักสูตร เตรียมวัสดุหลักสูตร คู่มือผู้ฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือการประเมินผล

ขั้นที่ 5 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 โดยนำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 4 ไปทดลองใช้เพื่อทดสอบคุณภาพขั้นต้นของผลิตภัณฑ์ในโรงเรียนจำนวน 1 – 3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเล็ก 6 – 12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 1 นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นตอนที่ 5 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 7 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 ขั้นนี้นำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนจำนวน 5 – 15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 – 100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre-test กับ Post-test นำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์ อาจมีกลุ่มควบคุม กลุ่มการทดลอง ถ้าจำเป็น

ขั้นที่ 8 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 2 นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากข้อ 7 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 9 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 ขั้นนี้นำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพการใช้งานของผลิตภัณฑ์โดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10 – 30 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40 – 200 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 10 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ครั้งที่ 3 นำข้อมูลและผลการทดลองขั้นที่ 9 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 11 เผยแพร่ เสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุม สัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปลงเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการและติดต่อหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตจำหน่ายต่อไป

X 2. เอกสารเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพ

ในการหาประสิทธิภาพ มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

อริพร ศรียมก (2525 : 211) กล่าวถึงการประเมินผลสื่อการสอนว่า หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของสื่อการสอนนั้น ๆ ว่ามีคุณภาพดีเพียงใด ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าไม่เป็นเพราะเหตุใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลสื่อการเรียนการสอนจะสามารถนำมาปรับปรุงสื่อการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 23) กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพสื่อการสอนว่า เป็นการประเมินผลสื่อการสอนว่าสื่อการสอนมีคุณภาพและมีคุณค่าหรือไม่ ในระดับใด

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อการสอน เป็นกระบวนการตรวจสอบ และพิจารณาคุณค่าของสื่ออย่างมีระบบก่อนนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.1 ความสำคัญของการหาประสิทธิภาพ

อริพร ศรียมก (2525 : 246) กล่าวถึงความสำคัญของการหาประสิทธิภาพสื่อว่า สื่อที่จัดทำขึ้นนั้นมีความมั่นใจว่ามีคุณภาพหรือไม่ มีความแน่ใจว่าสื่อ่นั้นสามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริงหรือไม่ และถ้าจะผลิตสื่อออกมาเป็นจำนวนมาก การทดสอบหาประสิทธิภาพจะเป็นหลักประกันว่าผลิตออกมาแล้วใช้ได้ มิฉะนั้นจะเสียเงิน เสียเวลาเปล่า เพราะผลิตออกมาแล้วใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 127) กล่าวถึงการประเมินสื่อการเรียนการสอนว่า เป็นการพิจารณาหาประสิทธิภาพและคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นการประเมินสื่อจึงเริ่มด้วยการกำหนดปัญหา หรือคำถามเช่นเดียวกับการวิจัย ด้วยเหตุนี้การประเมินสื่อจึงเป็นการวิจัยอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า การวิจัยประเมิน (Evaluation Research)

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : 23) กล่าวว่า สื่อที่แตกต่างกันอาจช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ต่างกัน และสื่อชนิดเดียวกันถ้าจัดทำแตกต่างกัน ก็อาจมีประสิทธิภาพในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในจุด

ประสงค์ และเนื้อหาสาระอย่างเดียวกันได้ไม่เท่ากัน จุดประสงค์ของการใช้สื่อการสอนก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาและเลือกสื่อที่เหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้น เพื่อทราบว่าสื่อการสอนมีคุณภาพและมีคุณค่าหรือไม่ ระดับใด

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพสื่อการสอน เป็นขั้นตอนที่สำคัญของการผลิตสื่อการสอน ทำให้ทราบว่าสื่อการสอนนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร ช่วยให้ผู้บรรลุจุดประสงค์ของการสอนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้ทราบว่า เมื่อใช้สื่อกับนักเรียนแล้วเกิดประสิทธิผลในการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2528 : 214 – 215) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อว่า จะต้องนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองสอนจริง (Trialrun) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากหรือใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติได้ การทดลองมีขั้นตอนดังนี้

1. ทดลองกับผู้เรียนแบบเดี่ยว โดยทดลองใช้กับผู้เรียน 1 คน ซึ่งมีระดับความรู้ความสามารถ อ่อน ปานกลาง และเก่ง คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น
2. ทดลองกับผู้เรียนเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ 6 – 10 คน ทั้งผู้เรียนที่เก่งและอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
3. ทดลองภาคสนาม เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งชั้น 40 – 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ที่ได้ควรจะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5 %

2.3 เกณฑ์การหาประสิทธิภาพ

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพเป็นการคาดหมายว่า ผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์หรือเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจของผู้ประเมิน โดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด คำนวณเปอร์เซ็นต์ของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 หรือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือการประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior)

ของผู้เรียน ได้แก่ การประเมินกิจกรรมกลุ่ม งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือ การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) โดย
พิจารณาจากการสอบหลังเรียน และการสอบไล่

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 294 – 295) เสนอแนวทางในการหาประสิทธิภาพชุดการ
สอน โดยถือหลักแบบสมรรถฐาน คือ ถือเกณฑ์ 90 / 90 โดยใช้สูตรคำนวณหาประสิทธิภาพ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\left[\frac{\sum X}{N} \right]}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\left[\frac{\sum F}{N} \right]}{B} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คือ

เป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียน เป็นร้อยละ
จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนและ/หรือประกอบกิจกรรมหลังเรียน

$\sum X$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดและ/หรือการประกอบ
กิจกรรมการเรียนรู้

$\sum F$ หมายถึง คะแนนรวมของผู้เรียนจากทดสอบหลังเรียนและ/หรือการประกอบ
กิจกรรมหลังเรียน

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

A หมายถึง คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดและ/หรือกิจกรรมการเรียนรู้

B หมายถึง คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียนและ/หรือกิจกรรมหลังเรียน

หากผู้เรียนได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องแก้ไขปรับปรุงชุดการสอนนั้นแล้วหาประสิทธิภาพใหม่อีกครั้ง ถ้ายังได้ผลต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขอีกจนกว่าจะได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

นอกจากนี้ อรพรรณ พรสีมา (2530 : 129 – 130) เสนอแนวทางการกำหนดเกณฑ์ความสัมพันธระหว่างผลสัมฤทธิ์รวมและผลสัมฤทธิ์เฉพาะจุดมุ่งหมายเป็นการประเมินผลพฤติกรรมขั้นสุดท้าย โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหลังเรียน เกณฑ์ที่ใช้คือ E_1 / E_2 อาจเท่ากับ 80 / 80 หรือ 90 / 90 หรืออื่น ๆ อีกก็ได้ แต่ถ้ากำหนดเกณฑ์ไว้ต่ำเกินไป อาจทำให้ผู้ใช้บทเรียนไม่เชื่อคุณภาพของบทเรียน การหาค่า E_1 และ E_2 อาจใช้วิธีการคำนวณหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$E_1 = \frac{\bar{X}}{A} \times 100$$

โดยที่ E_1 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์รวม โดยคิดเป็นร้อยละ
 $\bar{X}$ หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมด
 A หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน

$$E_2 = \frac{\bar{F}}{P} \times 100$$

โดยที่ E_2 หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์เฉพาะจุดมุ่งหมาย โดยคิดเป็นร้อยละ
 $\bar{F}$ หมายถึง คะแนนสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งหมดในแต่ละจุดมุ่งหมาย
 P หมายถึง คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียนในแต่ละจุดมุ่งหมาย

นอกจากนี้ยังสามารถทดสอบประสิทธิภาพ โดยอาศัยเกณฑ์พัฒนาของผู้เรียน กล่าวคือ การทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาบทเรียนหรือชุดการสอน โดยพิจารณาจาก

ความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและคะแนนสอบหลังเรียน และพิจารณาผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพียงใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนทั้งสองชุดนั้นมีนัยสำคัญที่ระดับใด ระดับนัยสำคัญที่จัดว่าใช้ได้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.5 โดยใช้สูตร ดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N(N-1)}}$$

โดยที่ $\sum D$ หมายถึง ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียน และ
หลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

N หมายถึง จำนวนผู้เรียน

$\sum D^2$ หมายถึง ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่าง ระหว่างคะแนนสอบ
ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนแต่ละคน

df หมายถึง $N - 1$

นำค่าที่ได้จากการคำนวณไปตรวจสอบในตารางการทดสอบ ($t - test$) ถ้าค่าที่ได้จากการคำนวณมากกว่าค่าที่ได้จากตาราง (ไม่คิดเครื่องหมายติดลบ) ย่อมแสดงว่า การสอนหรือสื่อนั้นมีคุณภาพ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง (อรพรรณ พรสีมา. 2530 : 129 – 130)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน จึงต้องมีเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิดในการประเมินหลายแนวทาง บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก บางแนวคิดอาจใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์โดยเฉลี่ย บางแนวคิดอาจหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มกับคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยของผู้เรียนทั้งกลุ่มในแต่ละจุดมุ่งหมาย ส่วนการที่จะตัดสินใจเลือกแนวคิดใดในการกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ความสอดคล้อง และกระบวนการใช้ชุดการสอนแต่ละประเภทที่สร้างขึ้น

2.4 การยอมรับประสิทธิภาพ

อิทธิพร ศรียมก (2525 : 252) กล่าวว่า ชุดการสอนที่ผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอนนั้น ตั้งแต่การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) แบบกลุ่มย่อย (1 : 10) และแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) แล้วจะนำผลของคะแนนมาเทียบค่าระหว่างผลของประสิทธิภาพกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือค่าแปรปรวน 2.5 – 5 % นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 % แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 % ตัวอย่างเช่น เราตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ 90 / 90 เมื่อทดลองแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) แล้วปรากฏว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 87.5 / 87.5 กล่าวคือ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แต่เราก็ตอบรับได้ว่า ชุดการสอนที่เราสร้างขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2528 : 215) ได้เสนอเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผลิตได้นั้น กำหนดได้ 3 ระดับ คือ

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีค่าเกิน 2.5 % ขึ้นไป
2. เท่าเกณฑ์ เป็นประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากับ หรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 %
3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 % ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

จากที่กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนมาตั้งแต่ต้น สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เป็นการตรวจสอบหรือทดสอบคุณภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น โดยมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขึ้นมาสำหรับทดสอบ ซึ่งสามารถทราบได้ว่าชุดการสอนนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่สร้างขึ้นหรือไม่ และผลที่เกิดจากการใช้ชุดการสอนนั้น มีคุณภาพต่อผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

3. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย

3.1 ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีค่าอย่างยิ่ง ทั้งแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชของชาติไทย เป็นสิ่งที่พึงรักและหวงแหนไว้ตราบนานเท่าความเป็นไทยยังดำรงอยู่ แต่การใช้ภาษาไทย

เพื่อการสื่อสารทุกวันนี้มีปัญหาอยู่มากทั้งผู้สอนภาษาไทยและผู้เรียนภาษาไทย เพราะความงอกงามหรือความวิบัติของภาษาไทยทั้งหลายนั้นอยู่กับการถ่ายทอดวัฒนธรรมของภาษา และการเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นสำคัญ ปัญหาของครูภาษาไทยคือ ไม่อยากสอนเพราะนักเรียนไม่อยากเรียน ปัญหาของนักเรียนคือไม่อยากเรียนเพราะครูสอนไม่สนุก การสอนภาษาไทยจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาษาไทยยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์และเอกราชทางภาษา ครูสอนภาษาไทยมีส่วนสำคัญที่จะอนุรักษ์ส่งเสริมให้ภาษาคำรงอยู่อย่างงอกงาม (สมพร มั่นตะสูตร. 2526 : คำนำ)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว สนม ครุฑเมือง (2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติให้มีความเข้าใจตรงกัน ทั้งทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน
2. ช่วยให้เกิดความรักในวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง ควรรักษาสืบทอดต่อไป และการสอนภาษาไทยต่อคนไทย ทำให้เกิดความรู้สึกว่าภาษาของตนต้องหวงแหน ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ
3. การสอนภาษาไทย ช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียนทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจ สามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

3.2 หลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการสอนเพื่อเน้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสม เกิดทักษะทางภาษาที่ดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และนำความรู้ทางภาษาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงมุ่งสอนทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน และในขณะเดียวกันต้องสอนทักษะการใช้ภาษากับหลักภาษาและวรรณคดีด้วย

อังฉรา ชีวพันธ์ (2526 : 1-2) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยให้บรรลุความมุ่งหมายตามต้องการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาการทางภาษา คือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้นตามวัย ความสามารถในการใช้ภาษานั้น ประกอบด้วย การแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจได้รับการส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามได้โดยการอบรม

สั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้น ก็คือ จะต้องพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น จากการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษาหาความรู้เรื่องระเบียบของภาษาแล้ว ครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็น ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการที่ได้พูด ระบายอารมณ์ของผู้พูด ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ดังนั้นครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะเป็นความรู้ที่ขาดความคิด และมีเหตุผล

4. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว และมีความชำนาญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเพียงพอจึงจะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบในการเรียนการสอนทักษะที่สำคัญนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด และจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟัง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. ด้านเจตคติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกลึกซึ้งที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่น สภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคิดต่าง ๆ ในเมื่อเจตคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้นครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทย คือ มีความรู้สึภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และเต็มใจที่จะฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมพร มั่นตะสูตร (2526 : 105) ได้ประมวลหลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 – 16 ปี วัยนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นครูจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยนี้ตามสมควร เพื่อใช้ในการเลือกวิธีสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

2. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

เด็กทุกคนมีความแตกต่างในเรื่องลักษณะนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ หากครูลำเลียงถึงหลักนี้ไว้เสมอก็จะสามารถคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กแสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติได้ และเมื่อเด็กได้ทำสิ่งที่ตนสนใจและถนัดแล้ว เขาก็จะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี

3. หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้และนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็จะทำให้การสอนได้ผลดี หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครูภาษาไทยควรทราบและพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อคือ

3.1 ความสนใจ ครูควรคิดหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสนใจบทเรียน โดยการสร้างบรรยากาศที่จะทำให้นักเรียนเกิดความพร้อม เป็นการจูงใจให้อยากเรียน

3.2 การฝึกฝน ต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอเพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ครูควรทราบหลักในการฝึกว่าต้องฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยากและต้องฝึกบ่อย ๆ

3.3 การให้งาน ครูควรแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อนว่าจะต้องทำอะไร จึงจะเรียนได้ผลดี และเมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วครูควรให้เด็กมีโอกาสร่วมผลงานของตนเองอยู่เสมอ

3.4 การพลิกแพลงวิธีสอน เป็นสิ่งสำคัญเพราะการเรียนถ้าเคร่งเป็นเวลานานเกินไป ทั้งร่างกายและสมองก็จะอ่อนเพลียเหน็ดเหนื่อย ครูจึงควรพิจารณาจัดเวลาในตารางสอน โดยกระยะช่วงเวลาให้เหมาะสมแก่ลักษณะของบทเรียน ให้เด็กมีโอกาสดักผ่อนสลับกันไปด้วย เพื่อเด็กจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

3.5 การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต คือสิ่งใดที่มีประโยชน์ มีความหมายต่อชีวิต และอยู่ในวงความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นที่สนใจของนักเรียนและเขาจะเรียนได้ดี ฉะนั้นแบบฝึกหัดภาษาไทยที่ให้นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในวงความสนใจของนักเรียน

3.3 การสอนราชาศัพท์

ราชาศัพท์ แปลตามศัพท์หมายถึง คำศัพท์ที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์แต่ในปัจจุบันคำราชาศัพท์หมายถึงคำที่ใช้ให้เหมาะแก่ระดับของบุคคลในสังคม คือมีทั้งคำศัพท์ที่ใช้สำหรับพระภิกษุและสุภาพชนด้วย ราชาศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ค้ำจุนของชาติในด้านการใช้ภาษา นอกจากนี้เรายังมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทั่วประเทศ ทั้งยังมีพระบรมวงศานุวงศ์อีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการเรียนรู้ราชาศัพท์จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญเพื่อใช้ในการกล่าวถึงหรือเพ็ดทูล

ในการสอนราชาศัพท์จึงมีขอบข่ายของเนื้อหา คือ ศัพท์ที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ ศัพท์ที่ใช้สำหรับพระภิกษุและศัพท์ที่ใช้สำหรับสุภาพชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้ผู้เรียนใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับบุคคล และเห็นคุณค่าความสำคัญของราชาศัพท์ที่มีต่อสังคมไทย ดังนั้นในการสอนราชาศัพท์จะต้องให้ผู้เรียนเรียนรู้ในสิ่ง 2 ประการ คือ (สนิท บุญฤทธิ. 2530 : 25)

1. เรียนรู้คำ คือต้องเรียนรู้คำราชาศัพท์และความหมาย ได้แก่เรียนรู้คำราชาศัพท์ที่มีอยู่แต่เดิมว่ามีอะไรบ้าง อีกทั้งต้องเรียนรู้คำที่มีขึ้นมาใหม่ เพราะยิ่งเรียนรู้มาก จดจำได้มากเท่าไรก็จะสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง

2. เรียนรู้วิธี คือต้องเรียนรู้วิธีหรือเรียนรู้ธรรมเนียมการใช้ คำราชาศัพท์ที่มีอยู่แต่เดิมนั้น แม้มีวิธีใช้อยู่แล้วก็ตามก็อาจมีข้อบ่งชี้เฉพาะ หรือมีข้อยกเว้น จึงต้องรู้วิธีใช้ที่ถูกต้อง และในกรณีที่กำลังเดิมยังไม่มีการเรียนรู้วิธีสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ด้วย

การเรียนรู้วิธีใช้คำราชาศัพท์นั้น ไม่ว่าจะเป็นคำเดิมหรือคำที่สร้างขึ้นใหม่ จะต้องรู้ว่าคำนั้น ๆ ใช้กับบุคคลระดับใด โอกาสใด มีขั้นตอนการใช้อย่างไร จากตัวอย่างคำว่า “ตาย” บุคคลในระดับใดจึงสมควรใช้ “สวรรคต สิ้นพระชนม์ หรือถึงแก่กรรม” เป็นต้น

สรุปได้ว่าการสอนราชาศัพท์นั้นจะต้องสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจดจำคำและความหมาย รวมถึงขนบธรรมเนียมการใช้ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้นำไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเห็นคุณค่าของราชาศัพท์

3.4 โครงสร้างหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ในหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีการแบ่งโครงสร้างดังนี้

วิชาบังคับแกน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ท 101 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ท 102 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ท 203 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ท 204 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ท 305 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

ท 306 ภาษาไทย 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือกเสรี

ท 011 เสริมทักษะภาษา 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 021 การอ่านและพิจารณาหนังสือ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 022 การอ่านงานประพันธ์เฉพาะเรื่อง 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 031 นิทานพื้นบ้าน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 041 ภาษาไทยเพื่อกิจธุระ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 042 การพูดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ท 051 หลักภาษาเพื่อการสื่อสาร 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ

รายวิชา ท 011 และ ท 021 ควรเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รายวิชา ท 022 ท 031 ท 041 ท 042 และ ท 051 ควรเลือกเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยกเว้นในกรณีที่ผู้เรียนมีความสามารถพิเศษจะเลือกเรียนรายวิชาดังกล่าวในชั้นใดนอกจากที่กล่าวแล้วก็ได้

4. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

การสร้างบทเรียนด้วยตนเอง เป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล และก้าวไปตามขีดความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นเทคนิคหรือวิธีสอนที่ยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างอิสระ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 160)

4.1 วัตถุประสงค์ของการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

การสร้างบทเรียนด้วยตนเองยึดหลักปรัชญาทางการศึกษาและอาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 161)

1. มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักแก้ปัญหาและตัดสินใจเอง การเรียนด้วยตนเองสอดคล้องและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาและเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจต่อตัวเองและสังคม ให้รู้จักแก้ปัญหา รู้จักตัดสินใจ มีความรับผิดชอบและพัฒนาความคิดในทางสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

2. สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้ได้เรียนบรรลุผลกันทุกคน การเรียนด้วยตนเองสนับสนุนความจริงที่ว่าคนย่อมมีความแตกต่างกันทุกคน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาหรือความสนใจ โดยเฉพาะความแตกต่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ ที่สำคัญ 4 ประการคือ

2.1 ความแตกต่างในเรื่องอัตราเร็วของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะใช้เวลาในการเรียนรู้และทำความเข้าใจในสิ่งเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกัน

2.2 ความแตกต่างในเรื่องความสามารถ เช่น ความฉลาด ไหวพริบ ความสามารถพิเศษต่าง ๆ

2.3 ความแตกต่างในเรื่องวิธีการเรียน ผู้เรียนเรียนรู้ในวิถีทางที่แตกต่างกัน

2.4 ความแตกต่างในเรื่องความสนใจและสิ่งที่ชอบ

เมื่อผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้านเช่นนี้ ครูจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนในลักษณะต่าง ๆ กันไว้ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนด้วยตนเอง เพื่อสนองความแตกต่างดังกล่าว

3. เน้นเสรีภาพในการเรียนรู้ เชื่อแน่ว่าถ้าผู้เรียนเรียนด้วยความอยากเรียน ด้วยความกระตือรือร้นที่ได้เกิดขึ้นเอง จะเกิดแรงจูงใจและกระตุ้นให้พัฒนาการเรียนรู้โดยที่ครูไม่ต้องทำโทษหรือให้รางวัล ผู้เรียนจะรู้จักตนเอง มีความมั่นใจในการก้าวไปข้างหน้าตามขีดความสามารถและความพร้อม

4. มุ่งแก้ปัญหาความยากง่ายของบทเรียน เป็นการสนองตอบที่ว่าการศึกษาควรมีระดับแตกต่างกันไปตามความยากง่าย ถ้าบทเรียนนั้นง่ายก็ทำให้บทเรียนนั้นสั้นขึ้น ถ้ายากมากก็จัดเนื้อหาออกเป็นส่วน ๆ และใช้วิธีการและสื่อทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

✓ 4.2 ลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนด้วยตนเอง

วัสดุการเรียนมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการเรียนด้วยตนเอง เพราะวัสดุการเรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ ดังนั้นวัสดุการเรียนที่จะใช้ในการเรียนด้วยตนเองจะมีลักษณะและคุณสมบัติดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง นั่นคือ สามารถเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง

2. มีความสมบูรณ์ในตัวเอง คือ มีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียน (ที่จัดลำดับไว้เป็นอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยความเข้าใจและเกิดความรู้ตามลำดับไม่สับสน และจะได้เป็นการเพิ่มความรู้ทีละน้อย ๆ เป็นขั้นตอน จูงใจผู้เรียนในทุกกิจกรรมการเรียน เนื้อหามีความถูกต้อง ภาษาที่ใช้ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน ในการทำกิจกรรมการเรียนจะได้ทบทวนความเข้าใจในสิ่งที่เรียนเป็นระยะจนจบบทเรียน) และมีการประเมินผลหลังการเรียนตามวัตถุประสงค์ของบทเรียนนั้น

3. มีวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมในแต่ละบทเรียน พร้อมทั้งมีคำตอบเฉลยสำหรับข้อทดสอบนั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่า วัสดุการเรียนที่ใช้ในการเรียนด้วยตนเองนั้นจะมีความสมบูรณ์ถ้าสำเร็จรูปในตัวเอง ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องไปชวนหาสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการเรียนเพิ่มเติมอีก วัสดุการเรียนที่นิยมใช้กันในปัจจุบันนี้มี ชุดการเรียนการสอน (Instructional Package) บทเรียนโปรแกรม (Programmed Instruction) บทเรียนโมดูล (Instructional Module)

4.3 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสร้างบทเรียนด้วยตนเองนั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร เพื่อจะได้ทราบว่าต้องสอนอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาจากประมวลการสอน คู่มือครู ตำรา และการสัมภาษณ์ขอคำแนะนำจากผู้รู้ เพราะจะทำให้ทราบถึงลำดับขั้นการสอน การกะเนเวลาที่ใช้ในการสอน ช่วยกำหนดความลึกและขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ทำให้เกิดแนวความคิดในการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง
2. นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรมาผนวกเข้ากับความต้องการของเด็ก และตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะในการสร้างบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งมีความพอเหมาะที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้
3. วางขอบข่ายของงาน หรือวางเค้าโครงเรื่อง จะช่วยในการเรียนลำดับเรื่องราวก่อนหลัง และป้องกันการหลงลืมเรื่องราวบางตอน การสร้างบทเรียนด้วยตนเองนั้นต้องแยกเนื้อหาเป็นตอน ๆ และให้แต่ละตอนสัมพันธ์กัน จึงจำเป็นต้องลำดับเรื่องราวก่อนหลัง
4. รวบรวมและจัดจำแนกเรื่องราว เป็นขั้นที่ต้องรวบรวมทุกอย่าง เช่น ตำรา ภาพประกอบ การจดบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง
5. ลงมือสร้างบทเรียนด้วยตนเอง โดยยึดหลักดังนี้
 - 5.1 แบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ
 - 5.2 มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
 - 5.3 ทำให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด
 - 5.4 ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้องเพื่อเป็นการเสริมแรง
 - 5.5 เนื้อหาของบทเรียนในแต่ละตอน ต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษา หากใช้คำศัพท์ควรเป็นศัพท์ที่เหมาะสมกับพื้นฐานและอายุของผู้เรียน
6. นำบทเรียนด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนที่สร้างขึ้นก่อนที่จะนำไปใช้จริง

✓ 4.4 ข้อควรคำนึงในการสร้างบทเรียนด้วยตนเอง

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 163) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการสร้างบทเรียนด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. ครูต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงคุณลักษณะและขีดความสามารถของตนเอง

2. บุคคลจะมีแนวความคิดหรือมโนภาพเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ ถ้าไม่มีประสบการณ์ในเหตุการณ์หรือสิ่งที่ต้องการจะให้มีความคิดขึ้น การสร้างแนวความคิดของแต่ละคนเป็นผลจากการที่คนนั้นสรุปลักษณะเฉพาะของสิ่งนั้น ๆ หรือสรุปโดยใช้เหตุผลของข้อมูลจากประสาทสัมผัสและประสบการณ์ต่าง ๆ ของตน ดังนั้นการสร้างแนวความคิดจึงต้องอาศัยประสบการณ์ การจัดลำดับขั้นตอนของการสร้างแนวความคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้ เมื่อใดที่ผู้เรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียน ครูต้องพิจารณาว่าสิ่งที่เรียนประกอบด้วยอะไรบ้าง ผู้เรียนบกพร่องจุดไหนจะได้แก้ไขได้ถูกต้อง

3. ครูต้องช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนในการทำงาน การดำเนินการทำงาน ทำกิจกรรมการเรียนและภารกิจต่าง ๆ ของตนเองอย่างใกล้ชิด

4. ผู้เรียนต้องเลือกทำงาน เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ ที่สัมพันธ์สอดคล้องเหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของตน ดังนั้น วัสดุการเรียนที่จัดไว้จะต้องมีสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้เรียนไว้ให้พร้อม

5. ผู้เรียนมักจะเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ตัวเองรู้และมีความหมายแก่ตน แต่ละคนมีการตอบสนองในประสบการณ์อย่างเดียวกันแตกต่างกัน ครูจึงต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดของตน

6. โอกาสในการเรียนรู้และผลการเรียนรู้จะสูงขึ้น ถ้าผู้เรียนเรียนด้วยความสมัครใจ ไม่มีการขู่เข็ญบังคับ มีอิสระในการเลือกและทำกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนมีอิสระในการเรียน มีความสนใจและแรงจูงใจ จะทำให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ครูควรหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการ เกิดความอยากที่จะเรียน สร้างแรงจูงใจในการเรียน ครูมีหน้าที่เพียงคอยช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาเมื่อมีความจำเป็น หรือเมื่อผู้เรียนต้องการ

7. ผู้เรียนได้รับการกระตุ้น และได้รับการเสริมกำลังใจในจังหวะและโอกาสที่เหมาะสมจะเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนยิ่งขึ้น ถ้าผู้เรียนถูกบังคับจะทำให้เป็นคนที่พึ่งตนเองไม่ได้ ทำให้ท้อถอย ไม่อยากเรียน ไม่กล้าที่จะแสดงออก ไม่กล้าคิด ไม่กล้าทำ ครูจึงต้องหาวิธีการกระตุ้นให้อยากเรียนและคอยเสริมกำลังใจ เพื่อกระตุ้นความสนใจและความอยากที่จะเรียนอยู่เสมอ

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้

5.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้

ลัดดา สุขปรีดี (2523 : 32) ให้ความหมายชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า คือ การรวบรวมสื่อการสอนสำเร็จรูปให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ด้วยความสะดวกสบายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 174-175) ให้ความหมายของคำว่าชุดการเรียนรู้ (Learning Package) และคำว่าชุดการสอน (Instructional Package) แตกต่างไปว่า ชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาดั้งเดิม แต่การใช้คำว่าชุดการสอนทำให้ครูเกิดแนวคิดว่าสื่อการเรียนทั้งหลายที่จัดรวบรวมไว้เพื่อให้ครูเป็นคนลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ทำกิจกรรมก็คือ ครู นักเรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่า ชุดการเรียนรู้ (Learning Package) เพื่อย้ำถึงแนวการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้สื่อต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาดด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ครูลดบทบาทในการบอกลง และสามารถนำไปใช้ในการเรียนซ่อมเสริมด้วยตนเองได้

วาสนา ชาวหา (2525 : 32) กล่าวถึงชุดการเรียนรู้การสอนว่า หมายถึง การวางแผนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน (Multi Media Approach) หรือ หมายถึง การใช้สื่อประสม (Multi Media) เพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยจัดไว้เป็นชุดในลักษณะของหรือกล่อง

นิพนธ์ สุขปรีดี (2525 : 74-75) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่าเป็นการรวบรวมสื่อการเรียนสำเร็จรูปเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาดด้วยตนเองอย่างสะดวก เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ชุดการเรียนรู้จะต้องประกอบด้วยสื่อต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี โดยพิจารณาจากสื่อที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เหมาะกับประสบการณ์ของผู้เรียน และเป็นสื่อที่จัดหาได้ไม่ลำบากนัก

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 66-67) ได้กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้จัดว่าเป็นสื่อประสม (Multi-media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ จัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า ในการสร้างจะใช้วิธีระบบเป็นหลัก จึงทำให้มั่นใจได้ว่า ชุดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้

ยุพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง (2531 : 181) ได้กล่าวถึงความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า ชุดการเรียนรู้การสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้การสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ในชุดการเรียนรู้การสอนจะประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด

หรือบัตรงานพร้อมเฉลย บัตรทดสอบพร้อมเฉลย ในชุดการเรียนการสอนนั้นจะมีสื่อการเรียนการสอนไว้พร้อม เพื่อให้ผู้เรียนใช้ประกอบการเรียนนั้น ๆ

／ สมิท (Smith. 1973 : 24 – 25) ได้อธิบายเกี่ยวกับชุดการเรียนว่า ในการใช้ชุดการเรียน เราจะต้องยอมให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนข้ามชั้นชุดการเรียนในบางหน่วยได้ เมื่อนักเรียนมีพื้นฐานความรู้หรือสอบได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และจะต้องยอมให้นักเรียนได้มีโอกาสตรวจผลความก้าวหน้าของตนเองก่อนที่จะวัดผล ในการจัดกิจกรรมให้แก่แก่นักเรียนนั้นจะต้องจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและหาวิธีการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนด้วย เพื่อที่จะให้การเรียนนั้นได้บรรลุเป้าหมาย เช่น

1. ใช้สื่อหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ทางการเรียนดีขึ้น
2. หาวิธีการหลาย ๆ รูปแบบ โดยมีจุดประสงค์และกระบวนการหลายอย่าง เช่น อาจจะจัดให้เป็นไปตามขนาดของกลุ่ม และจะจัดหาวิธีการที่เหมาะสมเฉพาะแต่ละกลุ่มด้วย
3. แบ่งเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนตามลำดับความยากง่าย
4. จัดหากิจกรรมหลาย ๆ อย่างให้นักเรียนได้เลือก และมีส่วนร่วมในบทเรียน

นอกจากนี้ สมิท ยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า ชุดการเรียนที่ดีนั้นจะต้องมีสิ่งดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เช่น มีสีสันต่าง ๆ มีภาพประกอบตามความจำเป็น และรวบรวมสื่อและเรื่องราวต่าง ๆ ใส่กล่องเล็ก ๆ ที่เหมาะสม จะทำให้เกิดความสะดวกสบายในการเก็บรักษาและการนำมาใช้อีกด้วย

ควอน (Duane. 1973 : 169) กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นการเรียนรายบุคคล (Individual Instruction) อีกรูปแบบหนึ่งซึ่งจะช่วยให้แก่นักเรียนได้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย นักเรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถและความต้องการของตนเอง

／ มัวร์ (Moore. 1974 : 24) กล่าวถึงชุดการเรียนว่า เป็นการศึกษารายบุคคลที่เป็นระเบียบ ที่นักเรียนสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนต่อเนื่องกันไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อและกิจกรรมที่จัดไว้

เวบบอร์ (Webber. 1977 : 329) กล่าวว่า การเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเองนั้น นักเรียนจะต้องเป็นผู้ลงมือกระทำการกิจกรรมในการเรียนด้วยตนเองตลอดเวลา ดังนั้น ถ้านักเรียนยังเป็นเด็กเล็กที่ยังไม่มีวุฒิภาวะและวินัยในตนเองเพียงพอแล้ว ย่อมทำให้การเรียนไร้ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเด็กอาจจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ในการเรียน ไม่เข้าใจงานที่สั่งให้ทำหรือขาดการมีส่วนร่วมอย่างแข็งแกร่งในการเรียน เพราะมีช่วงความสนใจสั้นจึงเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

โดยสรุป ชุดการเรียนเป็นการรวบรวมสื่อการสอนสำเร็จรูปหลายรูปแบบให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล นักเรียนจะเรียนไปตามอัตราความสามารถและความ

ต้องการของตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษา เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ ซึ่งทำให้นักเรียนได้สัมผัสผลทางการเรียน ตามเป้าหมายและช่วยส่งเสริมเรื่องความรับผิดชอบให้กับนักเรียนได้

5.2 องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2518 : 4) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดการเรียนรู้ และผู้เรียนที่ต้องการเรียนจากชุดการเรียนรู้
2. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียน
3. เนื้อหาสาระอยู่ในรูปของสื่อประสม และกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบกลุ่ม และรายบุคคล ซึ่งกำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัดรายงานการค้นคว้า และผลการเรียนรู้ในรูปของแบบสอบถามต่าง ๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่องหรือซองโดยจัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการใช้

บุญเกื้อ ควรวาเวช (2530 : 71) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ว่า สามารถจำแนกได้ 4 ส่วนด้วยกัน คือ

1. คู่มือ เป็นคู่มือสำหรับผู้เรียน ภายในจะมีคำชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้อย่างละเอียด อาจทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้
2. บัตรคำสั่ง หรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย คำอธิบายเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการกิจกรรมและการสรุปบทเรียน บัตรนี้นิยมใช้กระดาษแข็งตัดเป็นบัตรขนาด 6 x 8 นิ้ว
3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่าง ๆ อาจจะประกอบด้วย บทเรียนโปรแกรม สไลด์ แผ่นภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ ผู้เรียนจะศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียนรู้ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้
4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลความรู้ของตนเองก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลอาจเป็นแบบฝึกหัดให้เติมคำลงในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูกต้อง จับคู่ คูณผลจากการทดลองหรือทำกิจกรรม ฯลฯ

กิดานันท์ มลิทอง (2531 : 181) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. คู่มือ สำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการเรียนรู้ และสำหรับผู้เรียนในชุดการเรียนรู้

2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการเรียน
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสื่อต่าง ๆ เช่น สไลด์ เทป ฯลฯ
4. กิจกรรมการเรียน เป็นการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำรายงาน หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว
5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนนั้น

5.3 แนวคิดและหลักการของชุดการเรียน

การนำระบบชุดการเรียนมาใช้ในระบบการศึกษานั้นมีผู้เสนอแนวคิด ดังนี้ (สันศักดิ์ ภิบาสสุข และพิมพ์ใจ ภิบาสสุข. 2525 : 193 – 195)

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ตามหลักจิตวิทยานักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อาทิ เช่น ความสามารถ สถิติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และอื่น ๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนตามสถิติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิม

การเรียนการสอนแต่เดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลัก ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเอง โดยแหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้ จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่าง ๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียน การเรียนด้วยวิธีนี้ครูจะช่วยถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามนักเรียนจะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากที่ครูเตรียมไว้ให้ในรูปของชุดการเรียนและที่ครูชี้ทางให้

3. แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป

ในอดีตนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดี่ยว ๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับนักเรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นชุดการเรียน อันจะมีผลต่อการ

ใช้ จากการใช้สื่อ “เพื่อช่วยครูสอน” คือ ครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นการใช้สื่อการสอน “เพื่อช่วยนักเรียน” คือ ให้นักเรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตัวของนักเรียนเองโดยอยู่ในรูปของชุดการเรียนรู้

4. แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม

ในอดีตความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือ ครูเป็นผู้นำ และนักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู นักเรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูมากกว่าครูเอาใจนักเรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนนั้นแทบไม่มีเลย เพราะครูส่วนใหญ่ไม่ชอบให้นักเรียนคุยกัน นักเรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เชื้อพึงและเคารพความคิดของผู้อื่น นอกจากนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่กับชอล์ก กระดานดำ และแบบเรียนในห้องแคบ ๆ ครูไม่เคยพานักเรียนออกไปสู่สภาพภายนอกโรงเรียน แนวโน้มปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนจึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปของชุดการเรียนรู้

5. แนวคิดในการนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยจัดสภาพออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน

5.1 ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

5.2 มีทางทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร

5.3 มีการเสริมแรงทางบวกที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต

5.4 ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง โดยไม่ต้องมีผู้มาบังคับ

การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ดังกล่าว จะต้องมือเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดหมายปลายทาง โดยใช้ชุดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญ

โดยสรุป ชุดการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี จัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้เรียน ด้วยการใช้

แหล่งความรู้จากนวัตกรรมการต่าง ๆ การจัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้นี้ จึงน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพขึ้น

5.4 ปรัชญาของชุดการเรียนรู้

นิรมล ศตวุฒิ (2526 : 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียนรู้ย่อมอยู่บนรากฐานปรัชญาดังต่อไปนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอน จะต้องให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพความสามารถและความต้องการที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล
2. นักเรียนมีโอกาสได้รับความรู้หลาย ๆ ทาง และจะรู้ล่วงหน้าว่าเขาจะต้องทำอะไรและจะได้รับการพิจารณาตัดสินผลการเรียนด้วยวิธีใด มีส่วนร่วมในกิจกรรม และประเมินผลตัวเองใช้เวลาในการเรียนอย่างเพียงพอจนประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อว่าจะไม่ต้องพบกับความผิดหวัง และได้รับการสนับสนุนในด้านกำลังใจ
3. ครูจะต้องจัดให้นักเรียนได้รับรู้วิธีการเรียนด้วยตนเอง และวิธีการเรียนจากนวัตกรรมการต่าง ๆ ประเภท ตลอดจนความพร้อมที่จะเรียนเมื่อใด และในสถานที่ใดก็ได้
4. นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเอง และรู้จักตนเองโดยการจัดโปรแกรมการเรียนให้มีทางเลือกหลากหลาย จนกระทั่งนักเรียนแต่ละคนสามารถตระหนักถึงความสนใจ มีความสามารถพิเศษของตัวเอง และมีความคิดสร้างสรรค์
5. ในเรื่องคุณค่าของการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเรียนรู้เนื้อหาในสาขาวิชาใดก็ตามนักเรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการนำเนื้อหาไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม
6. นักเรียนจะต้องมีระเบียบวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบการเรียนรู้ และในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม

คาร์คาเรลลี (Cadarelli. 1973 : 150) ได้กล่าวถึง ปรัชญาในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมว่า

1. นักเรียนจะได้รับการเรียนตามอภักภาพ โดยขึ้นอยู่กับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของตนเอง
2. บทบาทของครู คือ เป็นผู้วินิจฉัย วางเงื่อนไข เร้าความสนใจและให้ความสะดวกสบายแก่นักเรียน
3. บทบาทของนักเรียนจะเป็นผู้มีความอิสระที่จะเลือกตัดสินใจยอมรับ และตอบสนองสำหรับการศึกษาของตนเอง

4. บรรยากาศของห้องเรียนจะต้องสะดวกสบาย เน้นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การค้นคว้าสำรวจ การปฏิสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นหลาย ๆ ด้าน

โดยสรุป การจัดการเรียนการสอนแบบชุดการเรียน จะมีความเชื่อในเรื่องความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องค้นพบด้วยตนเอง เรียนตามความสามารถ ความสนใจ ความต้องการของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบในการเรียน ความมีวินัยในตนเอง

5.5 วัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียน

สมหญิง กลั่นศิริ (2523 : 59) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อใช้สอนเนื้อหา บทเรียน ตามหลักสูตรของการศึกษาในระบบ
2. เพื่อเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
3. เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู เนื่องจากนักเรียนสามารถเรียนจากชุดการเรียนด้วยตนเอง หรืออาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ทำให้ครูคนหนึ่งสอนนักเรียนได้จำนวนมากขึ้น

4. เพื่อช่วยในการศึกษามวลชนทั้งในและนอกระบบ เพราะชุดการเรียนสามารถนำไปใช้ได้ทุกสถานที่และเวลา

โดยสรุป ชุดการเรียนเป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนและนำไปปรับปรุงวิธีสอนของครูเพื่อให้นักเรียนเรียนตามความสามารถของตนเอง เป็นการฝึกความรับผิดชอบระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนด้วย

5.6 ลักษณะของชุดการเรียนที่ดี

นิพนธ์ สุขปรีดี (2519 : 67 – 68) ได้กล่าวถึง ลักษณะของชุดการเรียนที่ดีว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นชุดการเรียนที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. สื่อที่ใช้สามารถเร้าความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี
4. มีคำแนะนำและวิธีการใช้อย่างละเอียด ง่ายต่อการใช้

5. มีวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่างครบถ้วน

6. ได้มีแบบทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

ดังนั้น ชุดการเรียนที่ดีน่าจะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบของนักเรียนได้

5.7 ขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียน

ชุดการเรียนมีแนวการสร้าง ดังนี้ (กาญจนา เกียรติประวัติ. 2524: 176 – 178)

1. เลือกเรื่อง เรื่องที่จะทำจะต้องมีปัญหาในการสอนด้วยวิธีอื่น ๆ จึงจะมีคุณค่าพอสำหรับการสร้าง

2. พัฒนาเรื่อง เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความสงสัยในคำตอบ วิธีนี้เป็นวิธีเร้าความสนใจให้แก่ นักเรียนได้ดี ข้อสำคัญปัญหานั้นจะต้องสัมพันธ์กับจุดสำคัญที่ครูต้องการสอน

3. กำหนดเนื้อหา ครูกำหนดเนื้อหาสาระจากการศึกษาขอบเขตของหลักสูตร จะทำให้ครูรู้ระยะเวลาของการสอนว่า ควรเน้นย้ำรายละเอียดเพียงใด

4. เขียนสื่อกับ หรือหลักการของเรื่อง เพื่อเป็นหลักในการจัดกิจกรรมและการตั้งคำถามของครู ครูที่สอนโดยคำนึงถึงหลักการและสื่อกับของเรื่องเท่ากับส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นด้วย

5. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วเรียงลำดับก่อนหลัง โดยเริ่มจากสิ่งที่จะต้องสอนก่อน

6. ระบุวิชาที่จะนำมาสัมพันธ์หรือบูรณาการกันได้ จะช่วยในการคิดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมความคิดของนักเรียนให้กว้างขวางออกไปในเชิงบูรณาการ

7. คำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียน นักเรียนแต่ละระดับมีช่วงความสนใจต่างกันลักษณะกิจกรรมที่จัดจะต้องคำนึงถึงวัยของนักเรียนด้วย

8. วิเคราะห์งาน โดยนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์กิจกรรมที่ครูและนักเรียนจะต้องทำตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็น แล้วเรียงลำดับกิจกรรมดังกล่าว การกำหนดกิจกรรมต้องกำหนดให้ชัดเจน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบให้วงเล็บหมายเลขไว้

9. รายการอุปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน ควรมีหมายเลขกำกับเพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้ สิ่งที่ได้จากผู้วิทยาศาสตร์หรือลำบากต่อการบรรจุเข้าแฟ้ม ควรระบุไว้เป็นอุปกรณ์ ส่วนที่ครูต้องหามาเพิ่มเติมก่อนสอน แผนภูมิใหญ่ควรหาวิธีพับเก็บให้เรียบร้อยสวยงาม

10. การวัดผล จะต้องใช้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก วัดพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นสำคัญ พยายามออกแบบการวัดผลให้นักเรียนวัดกันเองและตรวจคำตอบเองได้

11. กิจกรรมสำรอง จัดไว้สำหรับซ่อมพื้นฐานที่จำเป็น ของเด็กเรียนอ่อน และเสริมความรู้ของเด็กที่เรียนรู้ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการรักษาวินัยของห้องเรียนด้วย

12. คู่มือการใช้ชุดการเรียน

13. แฟ้ม กล่อง สำหรับบรรจุชุดการเรียน ควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อสะดวกในการจัดและวางและการใช้ โดยถือหลักประโยชน์ ประหยัด คงทน และภูมิฐาน

14. การทดลองใช้ เมื่อสร้างเสร็จแล้วควรได้มีการทดลองใช้กับนักเรียนในระดับที่ต้องการอ่าน เพื่อการปรับปรุง แก้ไข ก่อนนำไปใช้จริง ครูควรบันทึกข้อดี ข้อบกพร่องลงในแบบบันทึกในคู่มือครูในการใช้แต่ละครั้งด้วย

สุนันท์ ปัทมคม (วัชรินทร์ บุญมาทิต. 2532 : 28 - 29 ; อ้างอิงมาจาก สุนันท์ ปัทมคม. 2519) ได้กำหนดลำดับขั้นตอนในการวางแผนทำชุดการเรียนไว้ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน

1.1 เลือกเรื่อง วิชา ชั้น

1.2 ลำดับขั้นการผลิตและวิธีการ

1.3 กำหนดรายละเอียด ช่วงระยะเวลาการจัดทำ

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 กำหนดรายละเอียดของเนื้อหา

2.2 ตั้งวัตถุประสงค์

2.3 นำรายละเอียดของเนื้อหาจัดดำเนินการการผลิตตามวิธีที่กำหนดไว้

2.4 จัดทำสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบเนื้อหา

2.5 จัดทำแบบทดสอบหลังเรียน

2.6 ลงมือผลิตและจัดทำเพื่อใช้ทดสอบขั้นต้น

3. การทดลอง

นำชุดการสอนที่ผลิตแล้วไปรับการทดสอบหาความบกพร่อง

4. แก้ไขจุดบกพร่อง

5. แก้ไขและลงมือผลิต เพื่อใช้ในการทดสอบจริง

6. ลงมือทดลอง
7. การเก็บรายงานผลข้อมูลในเชิงสถิติ
8. บรรจุกล่องและคำชี้แจงรายละเอียด พร้อมทั้งรายละเอียดของการดำเนินงาน
9. รายงานผลต่อที่ประชุมใหญ่ของการจัดการ
10. ส่งงาน

ฮีทเทอร์ (Heathers. 1977 : 344) ได้ให้ขั้นตอนสำหรับครูผู้สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะให้นักเรียนได้ศึกษาแล้วจัดลำดับขั้นเนื้อหาให้ต่อเนื่องจากง่ายไปหายาก
2. ประเมินผลความรู้พื้นฐานประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ วิธีสอนและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อม และความต้องการของนักเรียน
4. กำหนดรูปแบบการเรียนรู้
5. กำหนดหน้าที่ของผู้ประสานงาน หรือจัดอำนาจความสะดวกในการเรียน
6. สร้างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนว่าบรรลุเป้าประสงค์ในการเรียนหรือไม่

5.8 ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้

วาสนา ชาวหา (2522 : 139 - 140) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. นักเรียนสามารถเรียนได้ตามลำพัง เป็นกลุ่มหรือรายบุคคลโดยไม่ต้องอาศัยครูผู้สอนและเป็นไปตามความสามารถของนักเรียน ในอัตราความเร็วของแต่ละคน โดยไม่ต้องกังวลว่าจะตามเพื่อนไม่ทัน หรือต้องเสียเวลาคอยเพื่อน
2. นักเรียนสามารถนำไปเรียนที่ใดก็ได้ตามความสะดวก
3. แก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้ ในบางโอกาสอาจใช้ชุดการเรียนรู้นี้กับนักเรียนเนื่องจากครูไม่เพียงพอ หรือมีความจำเป็นมาสอนไม่ได้
4. ฝึกนักเรียนให้เรียนรู้โดยการกระทำที่นอกเหนือไปจากสภาพการณ์ในชั้นเรียนปกติที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียนอย่างกว้างขวาง และเป็นการเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา

วีระ ไทพณิช (2529 : 137) กล่าวว่า เมื่อนำชุดการเรียนรู้มาใช้จะทำให้มีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ รู้จักทำงานร่วมกัน
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวัสดุการเรียนและกิจกรรมที่เขาชอบ
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ก้าวหน้าไปตามอัตราศักยภาพความสามารถของแต่ละคน

4. เป็นการเรียนที่สนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล
5. มีการวัดผลตนเองบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนรู้การกระทำของตนเองและสร้างแรงจูงใจ

6. นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างแท้จริง
7. เป็นการเรียนรู้ชนิด active ไม่ใช่ passive
8. นักเรียนจะเรียนที่ไหน เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของนักเรียน
9. สามารถปรับปรุงการสื่อความหมายระหว่างนักเรียนและครู

วราภา โพธิ์สัทยา (2532 : 17 –18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า

1. เป็นรูปแบบของการเรียนที่สอดคล้องกับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนแต่ละคนจะเป็นตามระดับความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม อัตราความเร็วเข้าในการเรียนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล
2. เนื่องจากนักเรียนต้องกระทำกิจกรรมทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ตั้งแต่การทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียน และการทดสอบหลังเรียน จึงทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง
3. เป็นเครื่องกระตุ้นและคงไว้ซึ่งความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสิ่งเร้าที่นักเรียนจะต้องตอบสนอง และหลังจากการตอบสนองจะได้รวมผลของการกระทำทันทีจึงทำให้บทเรียนน่าสนใจและน่าติดตาม นอกจากนี้ยังเป็นการลดความตึงเครียดในการเรียนเพราะเมื่อตอบผิดก็ไม่มีใครรู้ และไม่ถูกลงโทษ
4. ช่วยให้นักเรียนปลอดจากอารมณ์ของครู
5. เมื่อครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ประสานงาน ผู้ชี้แนะ และให้คำปรึกษา ทำให้ครูมีเวลาเอาใจใส่นักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น และมีเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูบางสาขาวิชา

7. ช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี เนื่องจากมีทิศทางในการเรียนและการวัดที่แน่นอน มีการเสริมแรงเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งนักเรียนมีโอกาสมุ่งสู่สิ่งที่ตนได้เรียนรู้มาแล้ว

แฮริสเบอร์เกอร์ (สุนทรี หิมารัตน์. 2533 : 42 ; อ้างอิงมาจาก Harrisberger. 1973 : 201 –205) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียนไว้ 5 ประการ คือ

1. นักเรียนสามารถทดสอบตนเองดูก่อนว่า มีความสามารถอยู่ในระดับไหนหลังจากนั้นก็เริ่มต้นเรียนในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลากลับมาเรียนในสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้แล้ว

2. นักเรียนสามารถนำบทเรียนไปเรียนที่ไหนก็ได้ตามความพอใจ โดยไม่จำกัดเป็นเรื่องของเวลาหรือสถานที่

3. เมื่อเรียนจบแล้วนักเรียนสามารถทดสอบตัวเองได้ทันที เมื่อไรก็ได้และทราบผลการเรียนของตนเองทันทีเช่นกัน

4. นักเรียนจะมีโอกาสได้พบปะหารือกับครูมากขึ้น เพราะนักเรียนเรียนด้วยตนเองครูมีเวลาให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีปัญหาในขณะที่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเอง

5. นักเรียนจะได้รับคะแนนอะไรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเอง ไม่มีคำว่าสอบตกสำหรับนักเรียนไม่สำเร็จ แต่จะให้นักเรียนกลับไปศึกษาในเรื่องเดิมนั้นใหม่ จนกว่าผลการเรียนจะได้ตามมาตรฐานตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กรีนวอลด์ (Grinewald 1975 : 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนว่า

1. นักเรียนที่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองจะมีโอกาสศึกษาจากวัสดุประเภทต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในหัวข้อนั้นกว้างขวาง

2. นักเรียนเห็นคุณค่าความจำเป็นของวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน และพยายามที่จะศึกษาพิจารณาผลการเรียนของตนเองว่ารู้สิ่งใดบ้าง จะต้องศึกษาเพิ่มเติมอะไรอีก

3. สีสดต่าง ๆ และอุปกรณ์ที่แปลก ๆ จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ

4. ชุดการเรียนจะมีคำแนะนำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนแหล่งวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะต้องศึกษาเพิ่มเติม เช่น ห้องสมุด เป็นต้น

5. กิจกรรมใดที่นักเรียนทำได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ย่อมก่อให้เกิดความพอใจแก่นักเรียน อันเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนอยากศึกษาหรือกระทำกิจกรรมอื่นต่อไป

โดยสรุป ชุคการเรียนมีคุณค่าสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนรู้ความสามารถของตนเองได้ตลอดเวลา เพราะต้องทำกิจกรรมทุกขั้นตอนด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง

5.9 บทบาทของครูในการใช้ชุดการเรียน

เฟลด์ฮุสเซน และคนอื่น ๆ (Feldhusen and others. 1971 : 20 – 21) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการเรียนเป็นรายบุคคลว่า ควรมีบทบาทดังนี้

1. เลือกสรร คัดแปลง หรือปรับปรุง วัสดุประกอบการเรียนและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. คอยแนะนำช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. ประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน เกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม การปฏิบัติกิจกรรม

โดยสรุป ครูควรปรับปรุงกิจกรรมในชุดการเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนเป็นรายบุคคล

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียน

6.1 งานวิจัยในประเทศ

✓ วราภา โพธิ์สัทยา (2532 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนและสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้ชุดการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อการสอนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

เขาวมาลย์ ไสววรรณ (2537 : 51) ได้ทำการวิจัยพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการฝึกของกลุ่มทดลอง มีความสัมพันธ์กัน

ในระดับ .92 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มนตรี เพชรอินทร์ (2538 : 58 –59) ได้ทำการวิจัยพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะเรื่องการผลิตแผ่นภาพโปรงใสสำหรับครูวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 90/90 การประเมินของผู้เชี่ยวชาญเป็นร้อยละ 91.37 เมื่อทดลองกับครูวิทยาศาสตร์มีประสิทธิภาพ 100.00 / 91.86 และการใช้ชุดการเรียนรู้ทำให้ครูวิทยาศาสตร์มีความรู้สูงกว่าการอบรมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุมิตรา สุประคิษฐ์ ณ อรุยา (2539 : 96) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพา อรุณพราหมณ์ (2539 : 76) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรับผิดชอบของนักเรียนต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

เชษฐา บุญสวัสดิ์ (2540 :100) ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช 0278 ช่างเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้ง 6 ชุดมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 85/85

วลิตมา สงสุวรรณ (2541 : 89) ได้ทำการศึกษาผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การบวกและการลบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัยในตนเอง และความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการเรียนรู้มีความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างไม่มีนัยสำคัญ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บรูซ (Bruce. 1972 : 429-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบธรรมดา

✓เคลเลอร์ (Keller. 1974 : 107) ได้ศึกษาถึงการนำเอาชุดการเรียนด้วยตนเองไปใช้สอนวิชาบรรณารักษ์ ในมหาวิทยาลัยเทกซัส โดยใช้กระบวนการสอนลักษณะแบ่งวัสดุและเนื้อหาออกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีปัญหาค้าง ๆ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นอื่น ๆ หนังสืออ้างอิงและแบบทดสอบ นักศึกษาจะต้องเรียนแต่ละหน่วยไปตามลำดับขั้น หลังจากจบบทเรียน นักศึกษา 2 ห้องเรียน จำนวน 75 คน ได้ให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1. เห็นว่าวิธีเรียนแบบนี้ดีที่สุด ร้อยละ 39 ดีปานกลาง ร้อยละ 54 เหมือนกับแบบอื่น ๆ ร้อยละ 7
2. เห็นว่าวิธีนี้ให้ความรู้ดีที่สุด ร้อยละ 64 ดีปานกลาง ร้อยละ 26 พอ ๆ กับวิธีอื่น ร้อยละ 8.4 ต่ำกว่าวิธีอื่น ร้อยละ 2.6
3. เห็นว่าดีกว่าบรรยาย ร้อยละ 100
4. มีความต้องการที่จะเรียนโดยวิธีนี้ในวิชาอื่น ๆ ร้อยละ 100
5. เห็นว่ากิจกรรมในการเรียนวิธีนี้ดีที่สุด ร้อยละ 36 ดีกว่า ร้อยละ 49 พอ ๆ กับวิธีอื่น ร้อยละ 10 ต่ำกว่าวิธีอื่น ร้อยละ 5

✓คูดนี (Cudney. 1975 : 26) ได้ศึกษาผลการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเปรียบเทียบกับการสอนปกติ เพื่อฝึกทักษะการพยาบาลที่มหาวิทยาลัยเดลาแวร์ ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับการสอนปกติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนตามที่กล่าวมา ผู้ศึกษาค้นคว้าเห็นว่าชุดการเรียนมีคุณค่าพอที่จะนำมาใช้สอนได้ เพราะผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนมีประสิทธิภาพสูงกว่าการสอนแบบปกติ นอกจากนี้ ชุดการเรียนยังมีข้อดีในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น นักเรียนมีความพอใจในการเรียน ช่วยให้มีแรงจูงใจในการจำดีกว่า ช่วยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ในบางเรื่อง บางโอกาส ดังนั้น จึงควรศึกษาวิธีใช้ชุดการเรียนให้เกิดผลดีที่สุดและส่งเสริมการผลิต การใช้ชุดการเรียนให้แพร่หลายต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักเรียนโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 753 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้มาจากการนำประชากรจำนวน 753 คน มาพิจารณาผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จัดแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองดังต่อไปนี้

- 1.1 การทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน ใช้ นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 1 คน
- 1.2 การทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 15 คน ใช้ นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 5 คน
- 1.3 การทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน ใช้ นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 10 คน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ท 204) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

1. ราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์
 - 1.1 คำนาม มีคำศัพท์ 50 คำ
 - 1.2 คำสรรพนาม มีคำศัพท์ 11 คำ
 - 1.3 คำกริยา มีคำศัพท์ 32 คำ
2. ศัพท์สำหรับพระภิกษุ
 - 2.1 คำนาม มีคำศัพท์ 10 คำ
 - 2.2 คำสรรพนาม มีคำศัพท์ 15 คำ
 - 2.3 คำกริยา มีคำศัพท์ 14 คำ
3. ถ้อยคำสำหรับสุภาพชน
 - 3.1 คำสุภาพ มีคำศัพท์ 10 คำ
 - 3.2 คำไม่สุภาพ มีคำศัพท์ 15 คำ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) คู่มือการสอนวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ชั้นมัธยม

ศึกษาปีที่ 2 (ท 204) เกี่ยวกับความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีสอน และ กิจกรรมการเรียนการสอน

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างชุดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อ เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนรู้และรูปแบบเป้าหมายชุดการเรียนรู้

3. แบ่งเนื้อหาย่อย ๆ สำหรับสร้างชุดการเรียนรู้ โดยผู้ศึกษาค้นคว้าแบ่งออกเป็น

3.1 ชุดที่ 1 เรื่อง ราชศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

3.2 ชุดที่ 2 เรื่อง ศัพท์สำหรับพระภิกษุ

ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

3.3 ชุดที่ 3 เรื่อง ถ้อยคำสำหรับสุภาพชน

ตอนที่ 1 คำสุภาพ

ตอนที่ 2 คำไม่สุภาพ

4. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนด โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับพื้นฐาน ความรู้ ประสบการณ์และความสนใจของผู้เรียน ความสะดวกในการใช้และการเก็บรักษา

5. สร้างชุดการเรียนรู้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้

5.1 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับขั้นตอนต่าง ๆ ในหลักการ สอนภาษาไทย

5.2 กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

5.3 เขียนคู่มือครูหรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้

5.4 จัดทำบัตรคำตั้งเพื่อชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เรียนทราบว่าจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอน อย่างไร

5.5 ทำบัตรกิจกรรม บัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัด บัตรเฉลย แบบฝึกหัด บัตรทดสอบ บัตรเฉลยแบบทดสอบ

6. นำชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพและนำไปปรับปรุงแก้ไข

7. นำชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้

8. นำชุดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยดำเนินการดังนี้

8.1 การทดลองครั้งที่ 1

ผู้ศึกษาค้นคว้านำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน 3 คน ใช้เวลาเรียน 3 วัน วันละ 1 ชุด ชุดละ 1 คาบ จากนั้นเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด สัมภาษณ์ผู้เรียน ตลอดจนตรวจสอบผลงานจากการทำแบบฝึกหัด

หลังการทดลองครั้งที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. เพิ่มเวลาในการเรียนของชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ และชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ จาก 1 คาบเป็น 2 คาบ

2. เปลี่ยนขนาดลูกศรสำหรับเปิดภาพให้ใหญ่ขึ้น เพื่อความแข็งแรงทนทานและนักเรียนได้เห็นชัดเจน

8.2 การทดลองครั้งที่ 2

นำชุดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองครั้งที่ 1 มาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน 15 คนโดยดำเนินการทดลองดังนี้

8.2.1 ให้นักเรียนเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยชุดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 ใช้เวลาเรียน 2 คาบ และชุดการเรียนรู้ที่ 3 ใช้เวลาเรียน 1 คาบ ซึ่งกำหนดให้นักเรียนได้เรียนวันละ 1 ชุดเป็นเวลา 3 วัน จนครบทุกชุด

8.2.2 ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ละชุดนักเรียนจะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนนเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์แนวโน้มของประสิทธิภาพ

8.2.3 เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุด ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์แนวโน้มของประสิทธิภาพ

จากการนำข้อมูลข้อ 8.2.2 และ 8.2.3 มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มของประสิทธิภาพได้ผลดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการหาแนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์ สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ จากการทดลองครั้งที่ 2

ตอนที่	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)
1	93.33	92.00
2	90.67	90.67
3	92.00	92.00
รวม	92.00	91.56

แนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์เป็น 92.00/91.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายตอน พบว่า แนวโน้มของประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง $(90.67 - 93.33) / (90.67 - 92.00)$

ตาราง 2 ผลการหาแนวโน้มประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ จากการทดลองครั้งที่ 2

ตอนที่	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)
1	94.67	96.00
2	90.67	90.67
3	92.00	92.00
รวม	92.44	92.89

แนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ เป็น 92.44/92.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายตอน พบว่า แนวโน้มของประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง $(90.67 - 94.67) / (90.67 - 96)$

ตาราง 3 ผลการหาแนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับ สุภาพชน จากการทดลองครั้งที่ 2

ตอนที่	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)
1	98.67	90.67
2	90.67	100.00
รวม	94.67	95.33

แนวโน้มของประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน เป็น 94.67/95.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายตอน พบว่า แนวโน้มของประสิทธิภาพอยู่ระหว่าง $(90.67 - 98.67) / (90.67 - 100.00)$

เมื่อพิจารณาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทุกชุด พบว่า มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงไม่มีการปรับปรุงแก้ไขชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

8.3 การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำชุดการเรียนรู้ที่ได้หาแนวโน้มของประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 แล้วมาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน 30 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

8.3.1 ให้นักเรียนเรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์ สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยชุดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 ใช้เวลาเรียน 2 คาบ และชุดการเรียนรู้ที่ 3 ใช้เวลาเรียน 1 คาบ ซึ่งกำหนดให้นักเรียนได้เรียนวันละ 1 ชุด เป็นเวลา 3 วัน จนครบทุกชุด

8.3.2 ในขณะที่นักเรียนเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ละชุดนักเรียน จะได้ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน จากนั้นนำผลการทำแบบฝึกหัดมาตรวจให้คะแนน

8.3.3 เมื่อนักเรียนเรียนจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจบในแต่ละชุด ให้นักเรียน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน

8.3.4 นำข้อมูลจากข้อ 8.3.2 และ 8.3.3 มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5. การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. การสร้างแบบฝึกหัดประจำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

1.2 สร้างแบบฝึกหัดชนิดจับคู่และเติมคำ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้และครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีแบบฝึกหัดตอนละ 5 ข้อ รวมเป็น 15 ข้อ ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีแบบฝึกหัดตอนละ 5 ข้อ รวมเป็น 15 ข้อ และชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีแบบฝึกหัดตอนละ 5 ข้อ รวมเป็น 10 ข้อ

1.3 นำแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความถูกต้องด้านภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

2.2 สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละตอนของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีแบบทดสอบตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ เนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีแบบทดสอบตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ และชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีแบบทดสอบตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความถูกต้องด้านภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่ผ่านการเรียนเนื้อหาเรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชนมาแล้ว จำนวน 115 คน

2.5 วิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % และใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุง เทห์ ฟาน ซึ่งชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ได้ข้อสอบจำนวน 15 ข้อ (ตอนละ 5 ข้อ) มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .27 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .25 - .67 ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ ได้ข้อสอบจำนวน 15 ข้อ (ตอนละ 5 ข้อ) มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .23 - .74 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .31 - .67 ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน ได้ข้อสอบจำนวน 10 ข้อ (ตอนละ 5 ข้อ) มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .48 - .78 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .26 - .63

2.6 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร Kuder Richardson (KR – 21) ซึ่งแบบทดสอบทั้ง 3 ชุดมีคุณภาพ ดังนี้

ตาราง 4 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน

ชุดที่	k	p	r	$\bar{X}$	S^2	r_{tt}
1	15	.27 - .80	.25 - .67	7.34	8.12	0.58
2	15	.23 - .74	.31 - .67	9.06	9.13	0.65
3	10	.48 - .78	.26 - .63	6.66	5.09	0.62

6. แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างแบบประเมินเพื่อหาคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการประเมิน ใน 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาบทเรียนและด้านสื่อ ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมาย เพื่อทราบว่าการข้อมูลอะไรบ้าง
3. สร้างแบบประเมิน 2 ชุด คือ แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน และแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 โดยการกำหนดความหมายของคะแนนของตัวเลือกในแบบสอบถามแต่ละข้อ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง ดี

คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุง

คะแนน 1 หมายถึง ต้องปรับปรุงมาก

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สอบถามกับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน

6. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาคำเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง ดีมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง ดี

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง ต้องปรับปรุง

ค่าคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ต้องปรับปรุงมาก

เกณฑ์ในการยอมรับว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (ลัวน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

2. ค่าความยากง่าย (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้ตารางวิเคราะห์ของ จุง เตห์ ฟาน (ลัวน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 208 – 219)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยคำนวณจากสูตร Kuder Richardson (KR – 21) (ลัวน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 197 – 200)

4. สถิติหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90 / 90 ใช้สูตรหาประสิทธิภาพ $= E_1 / E_2$ (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 294 – 295)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นเป็นวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจะประกอบด้วยชุดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 ชุด พร้อมทั้งคำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้

ชุดที่ 1 เรื่อง ราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

ชุดที่ 2 เรื่อง ศัพท์สำหรับพระภิกษุ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

ชุดที่ 3 เรื่อง ถ้อยคำสำหรับสุภาพชน มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำสุภาพ

ตอนที่ 2 คำไม่สุภาพ

ในแต่ละชุดการเรียนรู้จะประกอบด้วย

1. บัตรคำสั่ง
2. บัตรกิจกรรมพร้อมบัตรเฉลยกิจกรรม
3. บัตรเนื้อหา
4. บัตรแบบฝึกหัดพร้อมบัตรเฉลยแบบฝึกหัด
5. บัตรทดสอบพร้อมบัตรเฉลยทดสอบ

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง E_1/E_2 ถือเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 90/90 และจากการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3 ได้ประสิทธิภาพ ดังนี้

ตาราง 5 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ จากการทดลองครั้งที่ 3

ตอนที่	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)
1	94.00	90.67
2	92.67	94.67
3	94.00	90.00
รวม	93.56	91.78

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์เป็น 93.56/91.78 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตาราง 6 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ จากการทดลองครั้งที่ 3

ตอนที่	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)
1	94.67	90.67
2	90.67	90.67
3	90.00	91.33
รวม	91.78	90.89

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ เป็น

91.78/90.89 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตาราง 7 ผลการหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน
จากการทดลองครั้งที่ 3

ตอนที่	แบบฝึกหัด (E_1)	แบบทดสอบ (E_2)
1	99.33	93.33
2	94.00	96.00
รวม	96.67	94.67

ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน เป็น 96.67/94.67 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ตาราง 8 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และ
คำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	M	ระดับของคุณภาพ
1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	5.00	ดีมาก
2. ความถูกต้องของเนื้อหา	4.67	ดีมาก
3. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.33	ดี
4. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	5.00	ดีมาก
5. มีภาพประกอบที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	ดีมาก
6. ความเหมาะสมของกิจกรรม	4.67	ดีมาก
7. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด	4.00	ดี
8. ผู้เรียนสามารถใช้บทเรียนได้อย่างสะดวก	5.00	ดีมาก
รวม	4.71	ดีมาก

ผลการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์ สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า ในเรื่องของเนื้อหา มีความถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีภาพประกอบที่เข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนมีความเหมาะสมของกิจกรรมและผู้เรียนสามารถใช้บทเรียนได้อย่างสะดวก มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในเรื่องของความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา และความเหมาะสมของแบบฝึกหัด มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

3. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

ตาราง 9 ผลการประเมินคุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

รายการประเมิน	M	ระดับของคุณภาพ
1. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.67	ดีมาก
2. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษร และสีพื้น	4.67	ดีมาก
3. ความเหมาะสมของการใช้รูปภาพประกอบเนื้อหาในเรื่องขนาดของภาพและการจัดวาง	4.67	ดีมาก
4. การออกแบบชุดการเรียนรู้ มีความน่าสนใจและดึงดูดใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	5.00	ดีมาก
5. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ในด้านการวางรูปแบบและการบรรจุ	4.67	ดีมาก
6. ความทนทานของชุดการเรียนรู้	4.33	ดี
7. ผู้เรียนสามารถใช้ชุดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวก	5.00	ดีมาก
รวม	4.72	ดีมาก

ผลการประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์
สำหรับพระภิกษุและศุภภาพชน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน พบว่า คุณภาพของชุดการ
เรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาตามรายการประเมิน พบว่า ในเรื่องของ
ความเหมาะสมในการใช้รูปภาพประกอบเนื้อหา ขนาดตัวอักษร การเลือกใช้สีตัวอักษรและสีพื้น
มีความน่าสนใจและดึงดูดใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ตลอดจนความเหมาะสมของขนาดชุดการ
เรียน ผู้เรียนสามารถใช้ชุดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวก มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ส่วนในเรื่อง
ความทนทานของชุดการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและศุภภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้เกิดประสิทธิภาพ
3. เป็นแนวทางในการผลิตชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับอื่น ๆ ต่อไป หรือในวิชาอื่น ๆ ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะกำหนดขอบเขตไว้ดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักเรียนโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 753 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้มาจากการนำประชากรจำนวน 753 คน มาพิจารณาผลการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา จัดแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองดังต่อไปนี้

2.1 การทดลองครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน ใช้นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 1 คน

2.2 การทดลองครั้งที่ 2 จำนวน 15 คน ใช้นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 5 คน

2.3 การทดลองครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน ใช้นักเรียนกลุ่มเก่ง ปานกลาง อ่อน กลุ่มละ 10 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ท 204) ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

3.1 ราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

3.1.1 คำนาม

3.1.2 คำสรรพนาม

3.1.3 คำกริยา

3.2 ศัพท์สำหรับพระภิกษุ

3.2.1 คำนาม

3.2.2 คำสรรพนาม

3.2.3 คำกริยา

3.3 ถ้อยคำสำหรับสุภาพชน

3.3.1 คำสุภาพ

3.3.2 คำไม่สุภาพ

4. ระยะเวลาที่ดำเนินการ

ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ใช้เวลาทดลอง 5 คาบ (คาบละ 50 นาที) รวมเวลาทั้งหมด 250 นาที

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

5.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน

5.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.3 แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและศุภภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยแบ่งเนื้อหาย่อยออกเป็น 3 ชุดคือ

1.1 ชุดที่ 1 เรื่อง ราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

1.2 ชุดที่ 2 เรื่อง ศัพท์สำหรับพระภิกษุ

ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

1.3 ชุดที่ 3 เรื่อง ถ้อยคำสำหรับศุภภาพชน

ตอนที่ 1 คำสุภาพ

ตอนที่ 2 คำไม่สุภาพ

2. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบคุณภาพและนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในค่านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้

4. นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยดำเนินการดังนี้

4.1 การทดลองครั้งที่ 1

ผู้ศึกษาค้นคว้านำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน 3 คน ใช้เวลาเรียน 3 วัน วันละ 1 ชุด ชุดละ 1 คาบ จากนั้นเก็บข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

หลังการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขดังนี้

- เพิ่มเวลาในการเรียนของชุดการเรียนรู้ที่ 1 และ 2 เป็น 2 คาบ
- เปลี่ยนขนาดลูกศรสำหรับเปิดภาพให้ใหญ่ขึ้น เพื่อความแข็งแรงทนทาน

และนักเรียนได้เห็นชัดเจน

4.2 การทดลองครั้งที่ 2

ผู้ศึกษาค้นคว้านำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจากการทดลองครั้งที่ 1 มาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน 15 คน จากนั้นนำผลการเรียนรู้ที่ได้มาวิเคราะห์หาแนวโน้มของประสิทธิภาพ ซึ่งผลการทดลอง พบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้ง 3 ชุด มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงไม่มีการปรับปรุงแก้ไข

4.3 การทดลองครั้งที่ 3

ผู้ศึกษาค้นคว้านำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ได้หาแนวโน้มของประสิทธิภาพจากการทดลองครั้งที่ 2 มาทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ยังไม่เคยเรียนบทเรียนนี้มาก่อน จำนวน 30 คน จากนั้นนำผลการเรียนรู้ที่ได้มาหาประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง E_1/E_2 คือเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 90/90 ซึ่งได้มาจาก

1. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการทดลองครั้งที่ 3 โดยใช้ร้อยละ
2. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยใช้ค่าเฉลี่ย
3. คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในการศึกษาครั้งนี้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 ชุดคือ ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ

ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน

2. ผลการหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน

2.1 จากการทดลองครั้งที่ 3 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ประสิทธิภาพดังนี้

ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพเป็น 93/91

ชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็น 91/90

ชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพเป็น 96/94

2.2 คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า คุณภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

การอภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์ และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพ โดยชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์มีประสิทธิภาพเป็น 93/91 ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุมีประสิทธิภาพเป็น 91/90 และชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชนมีประสิทธิภาพ เป็น 96/94 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบ ได้รับการตรวจสอบแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ปรับปรุงแก้ไข และก่อนที่จะนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ไปทดลอง ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อเพื่อทำการประเมิน ผลปรากฏว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความเหมาะสมในการเสนอเนื้อหา สามารถนำไปทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพได้

2. ในการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดลองนั้นได้ผ่านการทดลองเป็นขั้น ๆ และมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นเป็นลำดับ จนในที่สุดได้นำไปทดลองจริงจึงทำให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการใช้หลักการพัฒนาอย่างสมบูรณ์

3. จากลักษณะและคุณสมบัติของเทคนิคในการนำเสนอ ในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นสามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียน เนื่องจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีภาพ

ประกอบที่เป็นภาพสี่และสามารถเปิดภาพหรือตัวอักษรเพื่อหาคำตอบได้ อีกทั้งชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสมบูรณ์ในตัวเอง คือมีวัตถุประสงค์ที่เด่นชัด มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดลำดับไว้เป็นอย่างดีเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความเข้าใจและเกิดความรู้ตามลำดับ จูงใจผู้เรียนในทุกกิจกรรมการเรียนรู้สังเกตได้จากนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ทำกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมด้วยความตั้งใจ และเมื่อเรียนจบแล้วได้ขอเรียนซ้ำอีกครั้ง แสดงว่านักเรียนมีความพอใจในการเรียนครั้งนี้ ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนได้เต็มที่

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า การใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเชษฐา บุญขวลิต (2540: 100) ที่ได้ทำการวิจัยเพื่อสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช 0278 ช่วงเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นทั้ง 6 ชุด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดคือ 85/85 และผลการวิจัยของมนตรี เพชรอินทร์ (2538: 58-59) ที่ทำการวิจัยพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะเรื่องการผลิตแผ่นภาพโปรงใสสำหรับครุวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 90/90 ดังนั้นจึงเป็นข้อยืนยันได้ว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพนั้น ย่อมช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในด้านการเรียนการสอน

1.1 ครูควรจะศึกษาบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อจะได้ให้คำแนะนำกับนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 ก่อนการเรียนการสอนครูควรจัดสภาพห้องเรียนให้พร้อม เพื่อไม่ให้เสียเวลาในการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับและเนื้อหาอื่น ๆ ของวิชาภาษาไทย เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีบทเรียนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

2.2 ควรได้มีการนำชุดการเรียนรู้นี้ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อหาประสิทธิภาพต่อไป ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับเหตุการณ์

2.3 ควรมีการศึกษาความคงทนในการจำภาพหลังจากการเรียนบทเรียนไปแล้ว ว่าผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียนได้หรือไม่เมื่อเวลาผ่านไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา เกียรติประวัติ. เอกสารประกอบการสอนศึกษา 361 : ระเบียบวิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2524.
- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ฉลองชัย สุรวฒนบุรณ. การเลือกใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. “การปรับปรุงการสอนตามแผนจุฬา,” ใน เอกสารประกอบการประชุมการปฏิบัติงานตามโครงการอบรมอาจารย์ครั้งที่ 1-4. หน้า 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร, 2533.
- เชษฐา บุญชวลิต. การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การใช้เครื่องมือวัดไฟฟ้า วิชา ช 0 278 ช่วงเดินสายไฟฟ้าภายในอาคาร ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2525.
- _____. นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2519.
- นิรมล ศตวุฒิ. ชุดการเรียนรู้แบบเอกัตบุคคลน่าจะมีบทบาทในมหาวิทยาลัยตลาดวิชา. รามคำแหง, กรุงเทพฯ : 1 : 138-145 : พฤษภาคม, 2526.
- บัญชา นิยมแก้ว. การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. “การประเมินผลสื่อการสอน”. คพศ. สปช. ฉบับที่ 4 : 23-29 ; สิงหาคม 2533.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2530.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. “การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา”. ใน รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา (เล่ม 2). 11(4) : 21-25 ; เมษายน-พฤษภาคม 2531.
- มนตรี เพชรอินทร์. การพัฒนาชุดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะเรื่องการผลิตแผ่นภาพโปรงใส สำหรับครูวิทยาศาสตร์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

- ยูพิน พิพิธกุล และอรพรรณ ต้นบรรจง. สื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เยาวมาลย์ ไสววรรณ. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อฝึกทักษะทางคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- ลออ การุณยะวนิช และคนอื่นๆ. วิธีสอนทั่วไป. โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ม.ป.ป.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. ชลบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523.
- วราภา โพธิ์ธำธรา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้และสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- วัชรินทร์ บุญมาทิต. การศึกษามูลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่เห็นคำถามแบบเอกนัยกับคำถามแบบอนเอกนัย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- วัลลิมา สงสุวรรณ. ผลการใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง การบวกและการลบ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความมีวินัยในตนเองและความคงทนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- ✓ วาสนา ชาวหา. เทคโนโลยีทางการศึกษา กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต, 2525.
- _____. เทคโนโลยีทางการศึกษา กรุงเทพฯ : อักษรสยามการพิมพ์, 2522.
- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. การประเมินผลการใช้หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538.

- วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๒๐๑ ท๒๐๔ หลักภาษาไทย เล่ม ๒
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ.๒๕๓๓). พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2539.
- วีระ ไทยพาณิชย์. 57 วิธีสอน กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- สนม กรุงเมือง. เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย พิชญ์โลก : ภาควิชาภาษาไทยและ
ภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญ์โลก, 2523.
- สนิท บุญฤทธิ์. ราชาศัพท์. กรุงเทพฯ : สุจริตการพิมพ์, 2530.
- สมพร มั่นตะบุตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2526.
- สมหญิง กลั่นศิริ. เทคโนโลยีทางการศึกษา นครปฐม : แผนกบริหาร สำนักงานอธิการบดี
พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.
- สันศักดิ์ ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : พีระพัฒน์, 2525.
- สาคร บุญเลิศ. ภาษาไทยสำหรับครูประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.
- สุนทร หิมารัตน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคงทนในการ
เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนตามคู่มือ
ครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533. อัดสำเนา.
- สุนันทา ไสร์จ้ง. ปัญหาภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทย
และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2541.
- สุมิตรา สุประคิษฐ์ ณ อรุณยา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนรู้กับการสอนตาม
คู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน-
มิตร, 2539. อัดสำเนา.
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.
- อธิพร ศรียมก. เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษาหน่วยที่ 11-15. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.

อรพรรณ พรสีมา. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาเทคโนโลยี 437 บทเรียนด้วยตนเอง
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530.

อังฉรา ชีวพันธ์. คู่มือการสอนภาษาไทย : กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

อัมพา อรุณพราหมณ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนกับการสอน
ตามคู่มือครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

Brown, James W. A.V. Instruction Technology, Media and Methods. New York :
McGraw-Hill, 1973.

Bruce, Meeks Elija. "Learning Packages Versus Conventional Method of Instruction," in
Dissertation Abstracts International. 32 : 429-A ; February, 1972.

Cardarelli, Sally M. Individualized Instruction Programed and Material. Englewood
Cliffs. New Jersey : Education Technology, 1973.

Cudney, Shirley A. "Mediated Self – Instruction of Basic Nursing Skill," in Audio Visual
Instruction. (20)9 : 26-27 ; November, 1975.

Duane, Janes E. Individualized Instruction - Programed and Materials. Englewood Cliffs.
New Jersey : Education Technology Publication, 1973.

Feldhusen, John F. and others. "The Relationship Between Academic Grades and
Divergent Thinking Scores Derived from Four Different Method of Testing," in
The Journal of Experimental Education. 40: 35-39 ; 1971.

Grinewald, Robert N. "Peerp-reduced Packages for Professional Preparation," in
Education Technology. 15(3) : 39 ; March, 1975.

Heathers, Glen. "A Working Difinition of Individualized Instruction," in Education
Leadership. 34(5) : 342-344 ; February, 1977.

Keller, Pred S. "Self – pack Instruction for Library Science Student," in Personalized
System of Instruction. Phillippines : W.A. Benjamin, 1974.

Mcdonald, E. J. "The Development and Evaluation of a Set of Multi-Media Self
Instructional Learning Packages for Use in Remedial English at Urban

Community College,” in Dissertation Abstracts International. 34 : 432-A ; May, 1971.

Moore, Nancy M. Learning Centers : “Turning On Elementary Classroom,” in Education Technology. 14(11) : 24 ; November, 1974.

Moriber, George. “The Effect of Programmed – Instruction in a College Physical Science Course for Non – Science Student,” in Journal of Research in Science Teaching. 6 :214 – 216 ; February, 1969.

Morrish, Ivor. Aspects of Educational Change. London : George Allen and Unwin, 1987.

Smith, James E. “The Learning Activity Packages” in Learning Package in American Education. P. 22-29, Englewood Cliffs New Jersey Educational Technology Publications, 1973.

Webber, George. “The Culture of Individualized Instruction,” in Education Leadership. 34 (5) : 329 ; February, 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1. อาจารย์จิราภรณ์ อันตระกูล	อาจารย์ 3 ระดับ 7 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนหอวัง
2. อาจารย์ปิยะพร สุเสวี	อาจารย์ 1 ระดับ 3 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนหอวัง
3. อาจารย์ศศิธร ชูอินทร์	อาจารย์ 1 ระดับ 3 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย
โรงเรียนวัดบวรนิเวศ

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศินี โชติกเสถียร อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒนโธ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุนานนท์ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
เรื่อง
ราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและศุภภาพชน
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นด้วย และบันทึกข้อควรปรับปรุง
แก้ไขในช่องว่างทางขวามือ
เกณฑ์การประเมิน
5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = ต้องปรับปรุง 1 = ต้องปรับปรุงมาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					ข้อควรปรับปรุงแก้ไข
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม.....						
2. ความถูกต้องของเนื้อหา.....						
3. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา						
4. ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน.....						
5. มีภาพประกอบที่เข้าใจง่ายและ เหมาะสมกับเนื้อหา.....						
6. ความเหมาะสมของกิจกรรม.....						
7. ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด...						
8. ผู้เรียนสามารถใช้บทเรียนได้อย่าง สะดวก.....						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ถ้ามี

.....

.....

แบบประเมินชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เรื่อง

ราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและสุภาพชน

สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ท่านเห็นด้วย และบันทึกข้อควรปรับปรุง

แก้ไขในช่องว่างทางขวามือ

เกณฑ์การประเมิน

5 = ดีมาก 4 = ดี 3 = ปานกลาง 2 = ต้องปรับปรุง 1 = ต้องปรับปรุงมาก

รายการประเมิน	ความคิดเห็น					ข้อควรปรับปรุงแก้ไข
	5	4	3	2	1	
1. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร.....						
2. ความเหมาะสมของการเลือกใช้สีตัวอักษรและสีพื้น.....						
3. ความเหมาะสมของการใช้รูปภาพประกอบเนื้อหาในเรื่องขนาดของภาพและการจัดวาง.....						
4. การออกแบบชุดการเรียนรู้มีความน่าสนใจและดึงดูดใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน.....						
5. ความเหมาะสมของขนาดชุดการเรียนรู้ในด้านการวางรูปแบบและการบรรจุ.....						
6. ความทนทานของชุดการเรียนรู้.....						
7. ผู้เรียนสามารถใช้ชุดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวก.....						

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ถ้ามี

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน

ชุดที่ 1 เรื่องราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ตอนที่ 1 คำนาม (ข้อ 1 – 5)

1. ข้อใดจับคู่ราชาศัพท์ไม่ถูกต้อง

ก. ถิ่น – พระชนง	ข. หน้าต่าง – พระแกล
ค. แขน – พระพาหา	ง. ผม – เส้นพระเจ้า
2. “ทุกครั้งที่ได้ไปชมพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท สุราษฎร์ก็ประทับใจที่ได้เห็นภาพวาดสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์” คำราชาศัพท์ที่ถูกต้องสำหรับภาพวาดคือข้อใด

ก. พระบรมรูป	ข. พระบรมฉายาลักษณ์
ค. พระบรมสาทิสลักษณ์	ง. พระบรมรูปฉายาลักษณ์
3. “ลูกสะใภ้” ของพระมหากษัตริย์เรียกว่าอะไร

ก. พระราชภาณีไฉย	ข. พระขามาคา
ค. พระสุณิสา	ง. พระสัสสุรี
4. การใช้ พระ พระราช พระบรม พระบรมราช ในข้อใดไม่ถูกต้อง

ก. พระเก้าอี้	ข. พระบรมอัฐิ
ค. พระราชหัตถเลขา	ง. พระบรมราชโอรส
5. ข้อใดเป็นคำนามราชาศัพท์หมวดเดียวกันทุกคำ

ก. พระอัสสฬ พระปิ่นแห่ง	ข. พระขามาคา พระกฤษณ
ค. รัชพระองค์ พระสนับเพลา	ง. พระกร พระมาลา

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม (ข้อ 6 – 10)

6. “ข้าพระพุทธเจ้า” ไม่ใช่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ในการกราบบังคมทูลกับพระราชวงศ์ในข้อใด

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ข. สมเด็จพระบรมราชินี
ค. หม่อมเจ้า	ง. พระองค์เจ้า
7. สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้กับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร คือข้อใด

ก. ได้ฝ่าพระบาท	ข. ฝ่าละอองพระบาท
ค. ฝ่าละอองธุลีพระบาท	ง. ได้ฝ่าละอองพระบาท

8. “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะบุคคล.....
ณ สำนักจิตรลดาฯ” ใช้ราชาศัพท์ในข้อใดเติมลงในช่องว่างจึงจะถูกต้อง
ก. เข้าเฝ้า ข. เฝ้าเป็นการส่วนพระองค์
ค. เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ง. เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
9. เมื่อพบกับพระมหากษัตริย์ไม่ควรใช้สรรพนามในข้อใด
ก. บุรุษที่ 1 ใช้ข้าพระพุทธเจ้า ข. บุรุษที่ 2 ใช้ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท
ค. บุรุษที่ 3 ใช้พระองค์ท่าน ง. บุรุษที่ 3 ใช้ในหลวง
10. ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสถามว่า “ชื่ออะไร” ควรจะกราบบังคมทูลตามข้อใด
ก. ข้าพระพุทธเจ้าชื่อ.....พระพุทธเจ้าข้า ข.เกล้ากระหม่อมชื่อ.....พะย่ะค่ะ
ค. ข้าพระพุทธเจ้าชื่อ....ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด ง. เก้าอี้กระหม่อมชื่อ....ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

15. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ถูกต้อง

- ก. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงโปรดแต่งพระองค์ด้วยผ้าไหมมัดหมี่
- ข. ประชาชนถวายการต้อนรับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่
พุทธมณฑล
- ค. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารพระประธานพระราโชวาทแก่บัณฑิต
ใหม่
- ง. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน
สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดที่ 2 เรื่องศัพท์สำหรับพระภิกษุ

ตอนที่ 1 คำนาม (ข้อ 1 – 5)

1. คำศัพท์ที่ใช้กับพระภิกษุข้อใดไม่ใช่คำนาม

ก. อัฐบริวาร	ข. อังคาส
ค. กุฎิ	ง. ธรรมาสน์
2. ศัพท์ที่ใช้กับพระภิกษุข้อใดถูกต้องทุกคำ

ก. ที่อยู่ – กุฎิ, จคหมาย – ไบฎิกา	ข. เงิน – ปัจจัย, มิคโกน – อังคาส
ค. ยารักษาโรค – คิลานเภสัช, จีวร – จังหัน	ง. จคหมาย – ลิขิต, ห้องสุขา – ถาน
3. “พระครูไบฎิกามี.....ถึงญาติโยม” ข้อใดคือคำที่ควรเติมในช่องว่าง

ก. ลิขิต	ข. พระราชหัตถเลขา
ค. จคหมาย	ง. ถายพระหัตถ์
4. ข้อใดมีความหมายไม่สัมพันธ์กัน

ก. คิลานเภสัช – ยาสูบ	ข. ธรรมาสน์ – ที่แสดงธรรม
ค. กุฎิ – บ้านที่พระอาศัย	ง. ถาน – ห้องสุขา
5. ข้อใดไม่ใช่อัฐบริวาร

ก. สบง จีวร	ข. บาตร ปิ่นโต
ค. สังฆาฏิ ผ้ากรองน้ำ	ง. มิคโกน เข็ม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม (ข้อ 6 – 10)

6. ข้อใดเป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่พระภิกษุใช้กับพระราชวงศ์ตั้งแต่หม่อมเจ้าขึ้นไป

ก. อาตมา	ข. อาตมภาพ
ค. เก้ากระผม	ง. กระผม
7. ข้อใดเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พระภิกษุใช้

ก. เก้ากระผม	ข. คุณ เธอ
ค. พระคุณท่าน	ง. ถูกทุกข้อ
8. ข้อใดเป็นสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พระภิกษุใช้เรียกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ก. บพิตร	ข. พระองค์ท่าน
ค. มหาบพิตร	ง. ฝ่าพระบาท

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดที่ 3 เรื่องถ้อยคำสำหรับสุภาพชน

ตอนที่ 1 คำสุภาพ (ข้อ 1 – 5)

1. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงความสุภาพ

ก. ใช้คำสรรพนามตามความเหมาะสม	ข. ใช้คำขยายเพื่อให้สุภาพ
ค. ใช้คำที่แสดงความเป็นกันเอง	ง. ใช้คำลงท้ายแสดงความสุภาพ
2. ข้อใดมีการใช้สรรพนามแสดงความสุภาพ

ก. กรุณาบอกชื่อด້วยครับ	ข. ดิฉันชื่อแก้วค่ะ
ค. ชื่อเพราะจัง	ง. ขอบคุณค่ะ
3. ถ้านักเรียนต้องการทราบชื่อคน ๆ หนึ่ง จะใช้คำพูดว่าอย่างไร

ก. เออ! คุณชื่ออะไรครับ	ข. ไม่ทราบว่าคุณชื่ออะไร
ค. ขอโทษ คุณชื่ออะไรครับ	ง. ขอรบกวน คุณชื่ออะไรครับ
4. ถ้านักเรียนได้รับคำสั่งให้ไปเชิญอาจารย์ท่านหนึ่งไปพบกับผู้อำนวยการโรงเรียน นักเรียนควรใช้คำพูดในข้อใด

ก. อาจารย์คะ ท่านผู้อำนวยการให้หาค่ะ	
ข. อาจารย์คะ ท่านผู้อำนวยการสั่งให้ไปพบค่ะ	
ค. อาจารย์คะ ท่านผู้อำนวยการขอเรียนเชิญไปพบค่ะ	
ง. อาจารย์คะ ท่านผู้อำนวยการต้องการพบค่ะ	
5. ถ้านักเรียนต้องการเสนอความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ใหญ่ควรเริ่มต้นถ้อยคำอย่างไร

ก. ผมขอคัดค้าน.....	ข. ผมไม่ค่อยเห็นด้วย.....
ค. ผมมีความเห็นว่า.....	ง. ผมไม่เห็นด้วยจริง ๆ

ตอนที่ 2 คำไม่สุภาพ (ข้อ 6 – 10)

6. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของคำไม่สุภาพ

ก. คำห้วนหรือคำกระด้าง	ข. คำหยาบ
ค. คำแสดงหรือคำคะนอง	ง. คำผวนทั่ว ๆ ไป
7. “เธอรู้ไหมว่าเธอทำผิด” คำตอบใดถูกต้อง

ก. จริงด้วย	ข. รู้ครับ
ค. จริงครับ	ง. ทราบครับ

8. “ทำไมเธอใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียน”

“ตื่นผมบวมครับ”

คำตอบนี้มีข้อบกพร่องตรงข้อใด

ก. ใช้คำมีความหมายไม่ชัดเจน

ข. ใช้คำไม่เหมาะสม

ค. ใช้คำไม่ถูกต้องตามหลักภาษา

ง. ใช้คำที่มีความหมายตรงเกินไป

9. ข้อใดใช้คำไม่สุภาพมากที่สุด

ก. เด็กสมัยนี้ซำส์จริง ๆ

ข. คนเฮงชวยอย่างนั้นอย่าไปคบมันเลย

ค. ฉันขอไปจีบหน่อยนะ

ง. บานประตูหนีบหัวแม่มือฉัน

10. “คนเฮงชวยอย่างนั้นอย่าไปคบเลย” ควรแก้ไขประโยคให้เป็นข้อใด

ก. คนไม่ดีก็อย่าไปคบกับเขาเลย

ข. คนห่วย ๆ อย่างนั้นเลิกคบเถอะ

ค. คนไม่ได้ความอย่างนั้นเลิกคบไปเลย

ง. คนแย่ ๆ อย่างนั้นยังคบอยู่ทำไม

ตาราง 10 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ราชศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.38	.41
2	.63	.55
3	.34	.43
4	.33	.40
5	.50	.48
6	.67	.67
7	.30	.34
8	.68	.65
9	.80	.47
10	.48	.33
11	.53	.42
12	.63	.25
13	.27	.28
14	.50	.30
15	.40	.36

ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .27 - .80

ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .25 - .67

ตาราง 11 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ศัพทมูลวิทยาสำหรับพระภิกษุ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.61	.44
2	.40	.36
3	.70	.51
4	.63	.31
5	.60	.65
6	.43	.50
7	.23	.39
8	.67	.67
9	.72	.31
10	.67	.33
11	.63	.55
12	.74	.57
13	.59	.53
14	.52	.57
15	.58	.55

ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .23 - .74

ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .31 - .67

ตาราง 12 ค่าความยากง่ายและอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ถ้อยคำสำหรับสุภาพชน

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.63	.61
2	.58	.33
3	.48	.26
4	.55	.45
5	.70	.51
6	.48	.45
7	.78	.50
8	.62	.63
9	.76	.54
10	.73	.46

ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .48 - .78

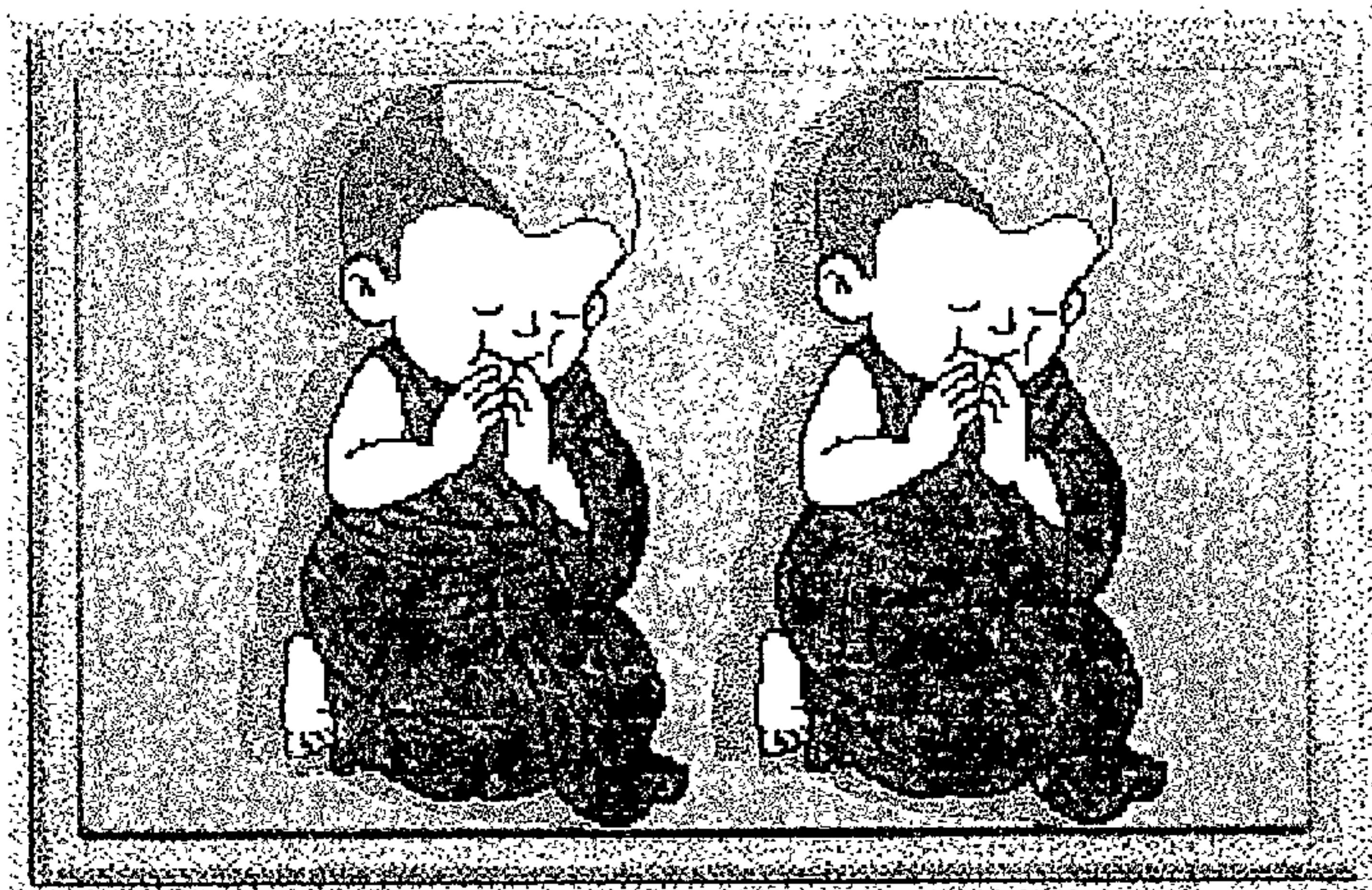
ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .26 - .63

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

วิชาภาษาไทย เรื่องราชาศัพท์และคำศัพท์สำหรับพระภิกษุและศุภาพชน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ชุดการเรียนรู้ชุดที่ 2
เรื่อง
ศัพท์สำหรับพระภิกษุ

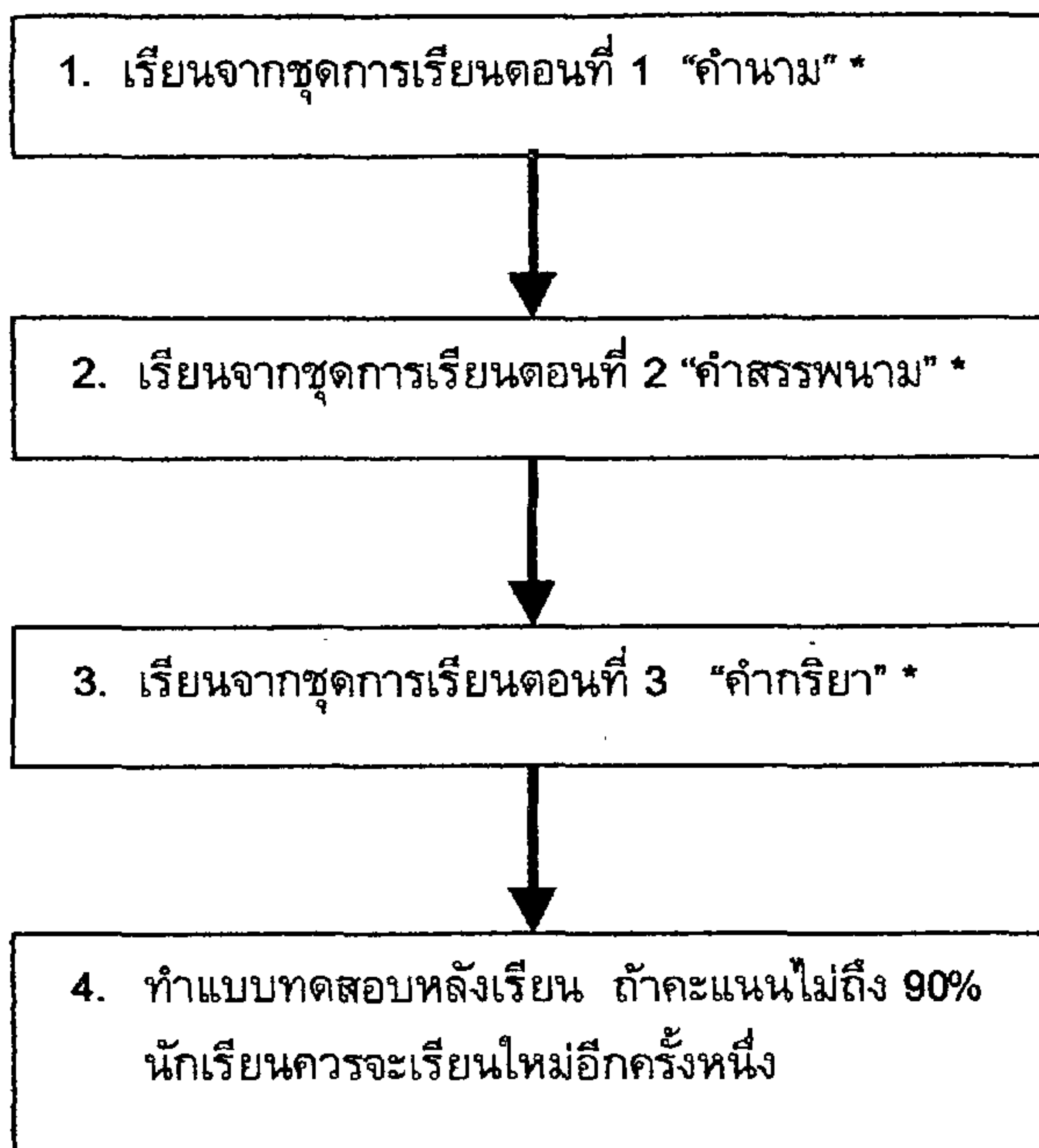
ตอนที่ 1 คำนาม

ตอนที่ 2 คำสรรพนาม

ตอนที่ 3 คำกริยา

บัตรคำสั่ง

คำสั่ง ให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

* ในชุดการเรียนรู้แต่ละตอนจะมีขั้นตอนให้นักเรียนได้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ทำบัตรกิจกรรม
2. ศึกษาเนื้อหาจากบัตรเนื้อหา
3. ทำบัตรแบบฝึกหัดพร้อมตรวจจากบัตรเฉลย
4. บันทึกคะแนนที่ได้ลงในตารางบันทึกคะแนน

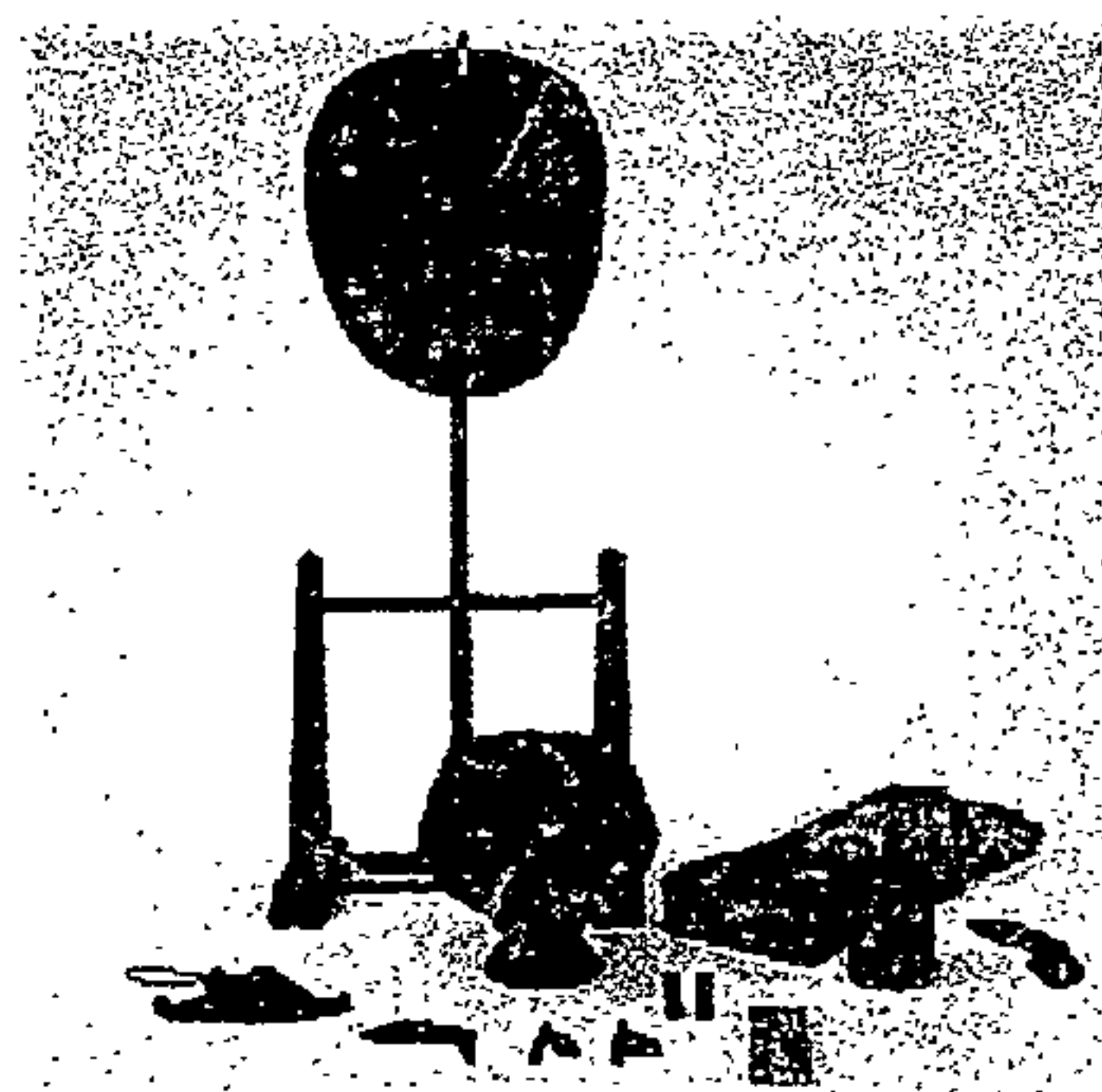
ชุดที่ 2

ตอนที่ 1

คำนาม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำนามที่ใช้สำหรับพระภิกษุได้อย่างถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถเปลี่ยนคำนามที่ใช้สำหรับบุคคลธรรมดาเป็นคำนามที่ใช้สำหรับพระภิกษุได้อย่างถูกต้อง

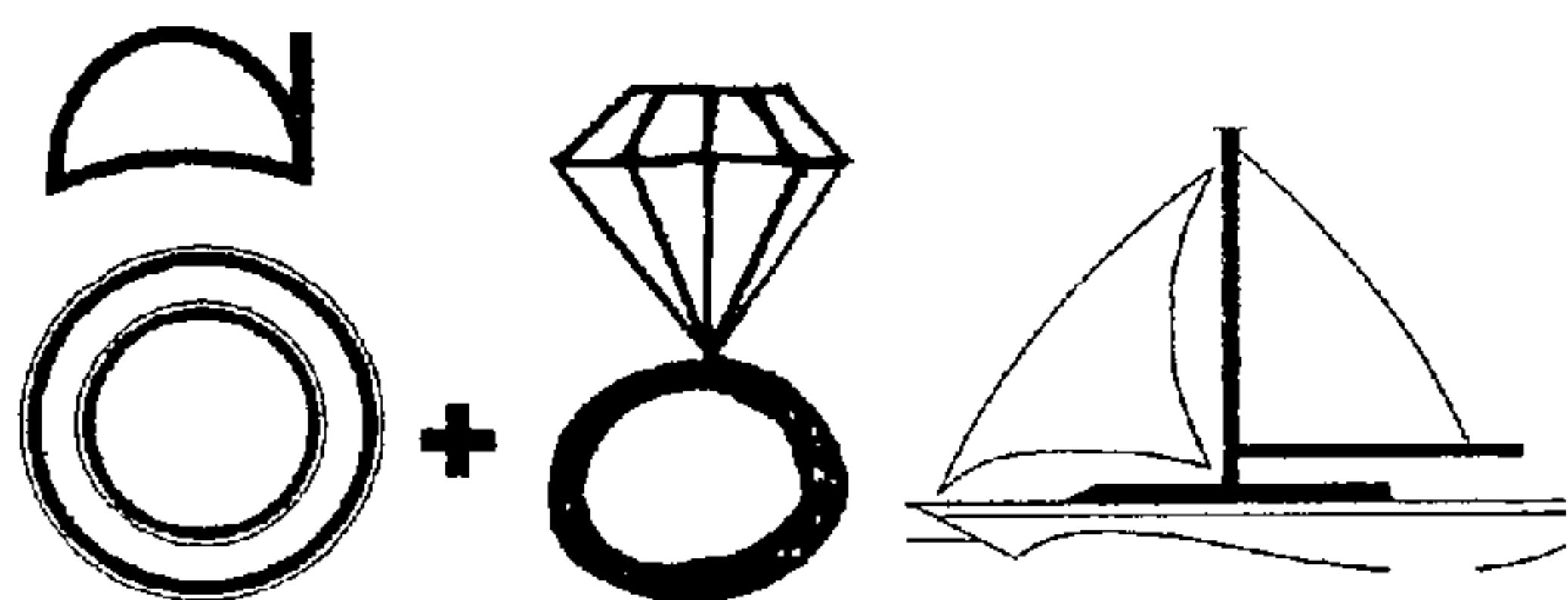
ชุดที่ 2

บัตรกิจกรรม

ตอนที่ 1 คำนาม

กิจกรรม ให้นักเรียนผสมคำจากภาพเป็นคำนามที่ใช้สำหรับพระภิกษุ

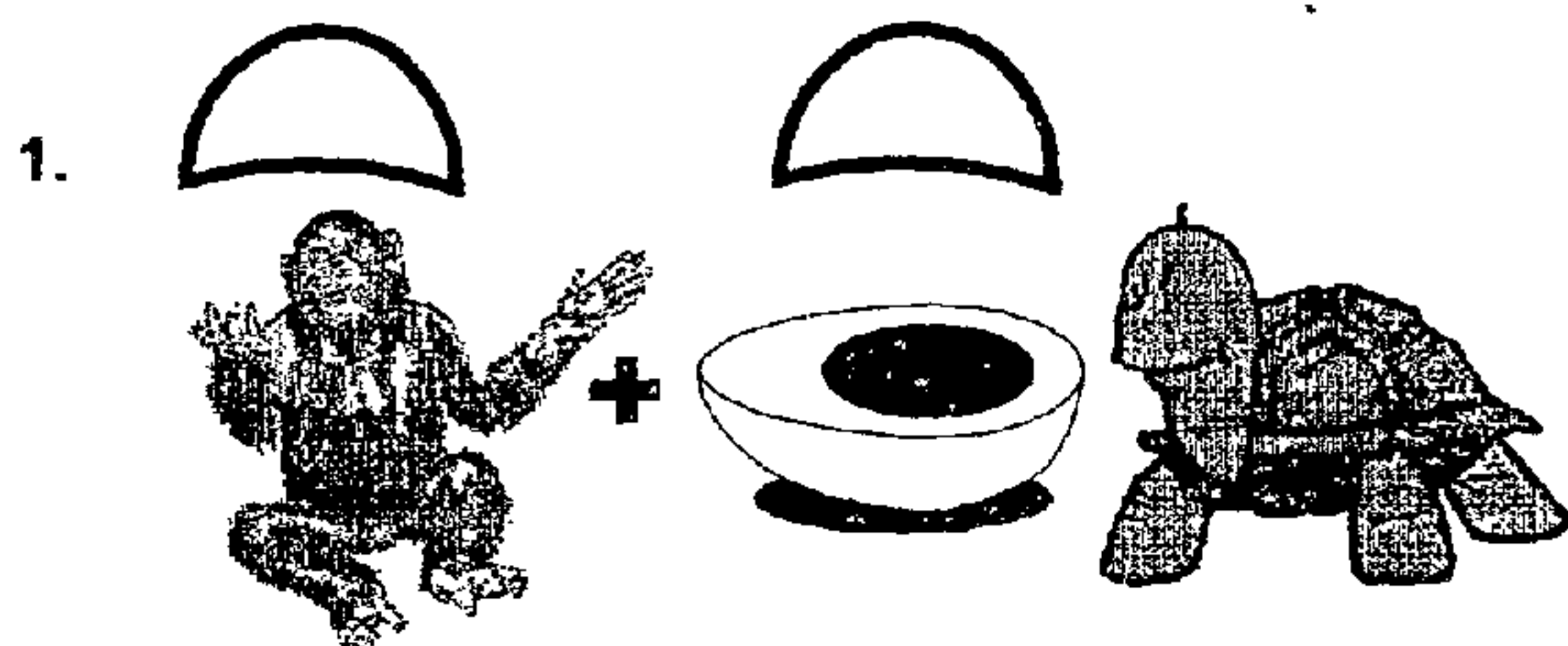
ตัวอย่าง

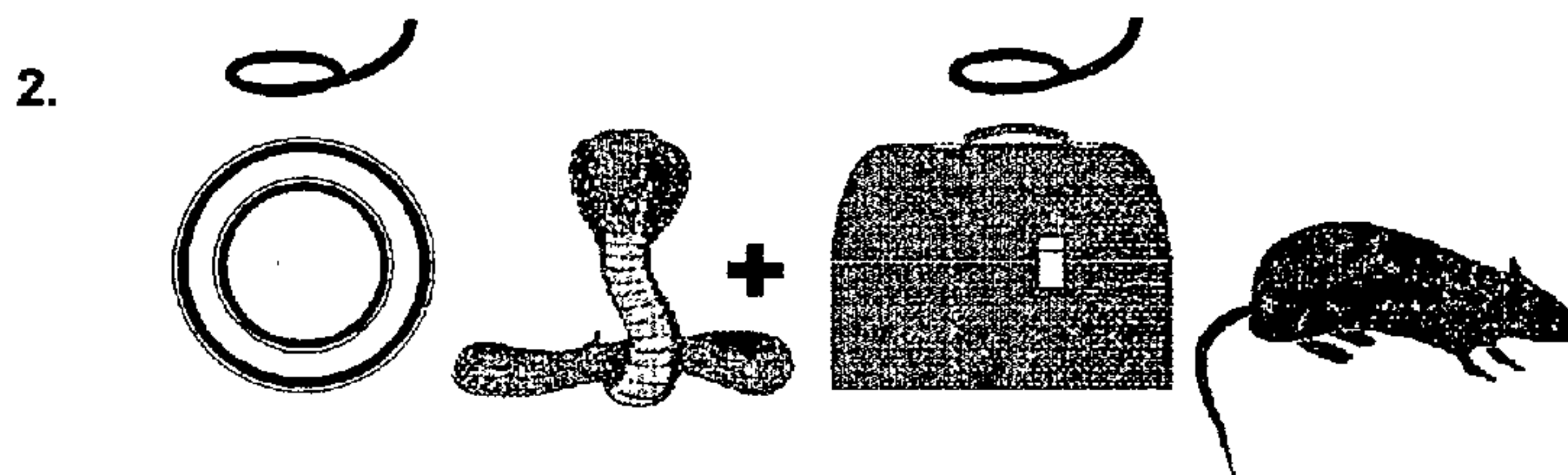
จีวร

ความหมาย

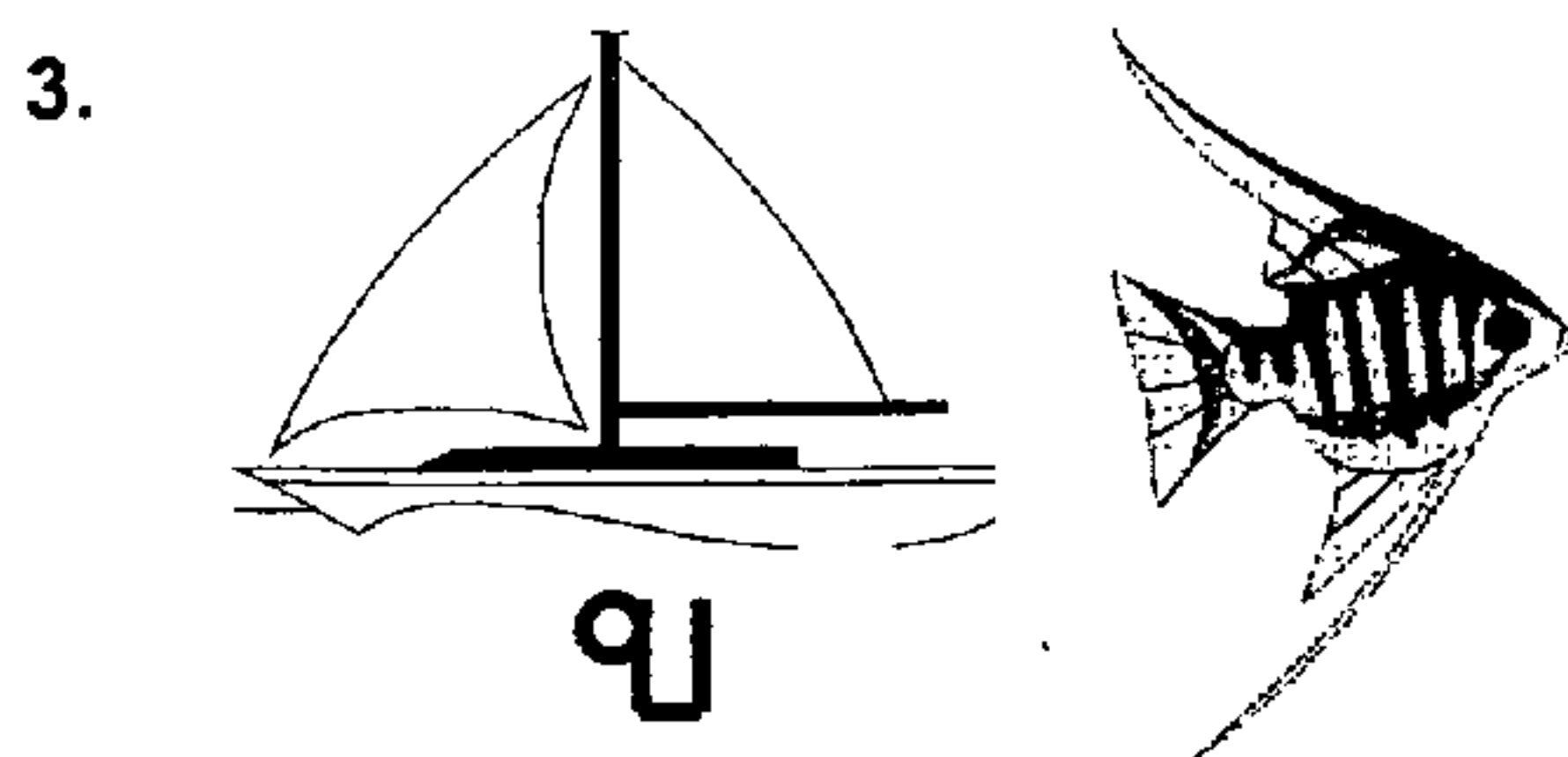
เครื่องนุ่งห่มของภิกษุสามเณร
ในพระพุทธศาสนา

จดหมาย

อาหารเข้า

ป

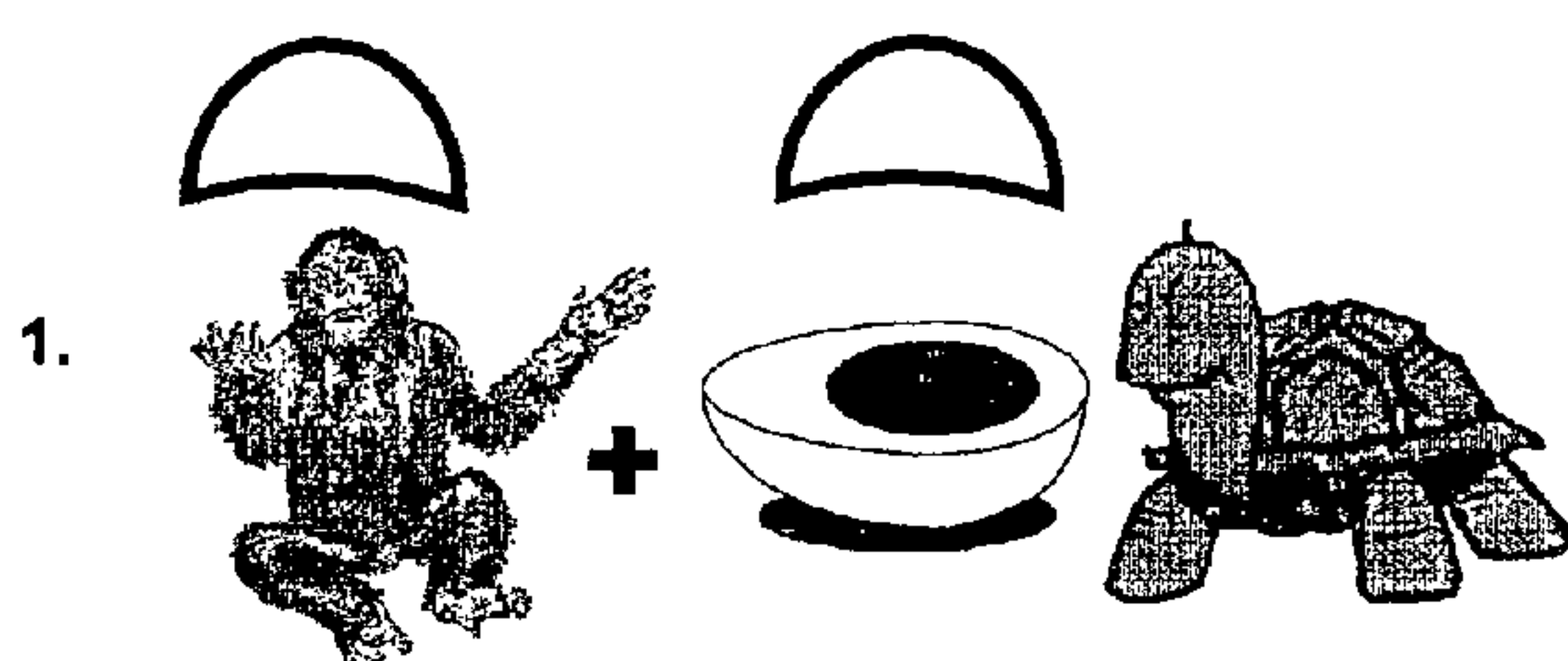
ลักษณะนามใช้เรียกพระภิกษุ

ชุดที่ 2

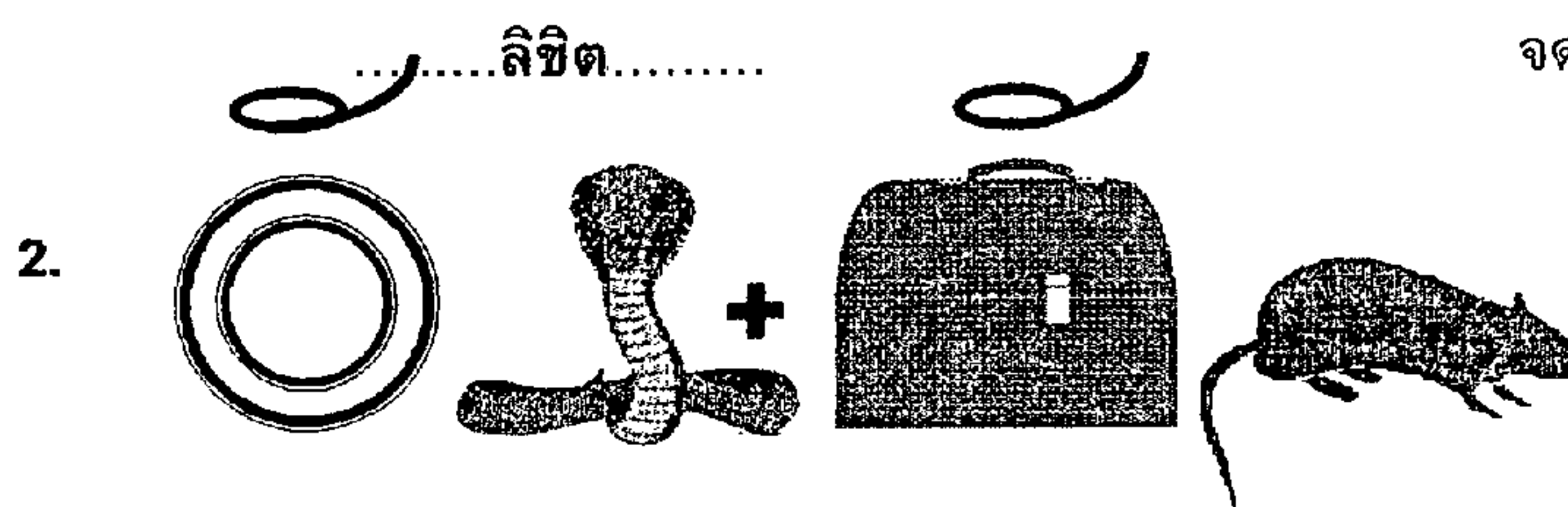
บัตรเฉลยกิจกรรม

ตอนที่ 1 คำนาม

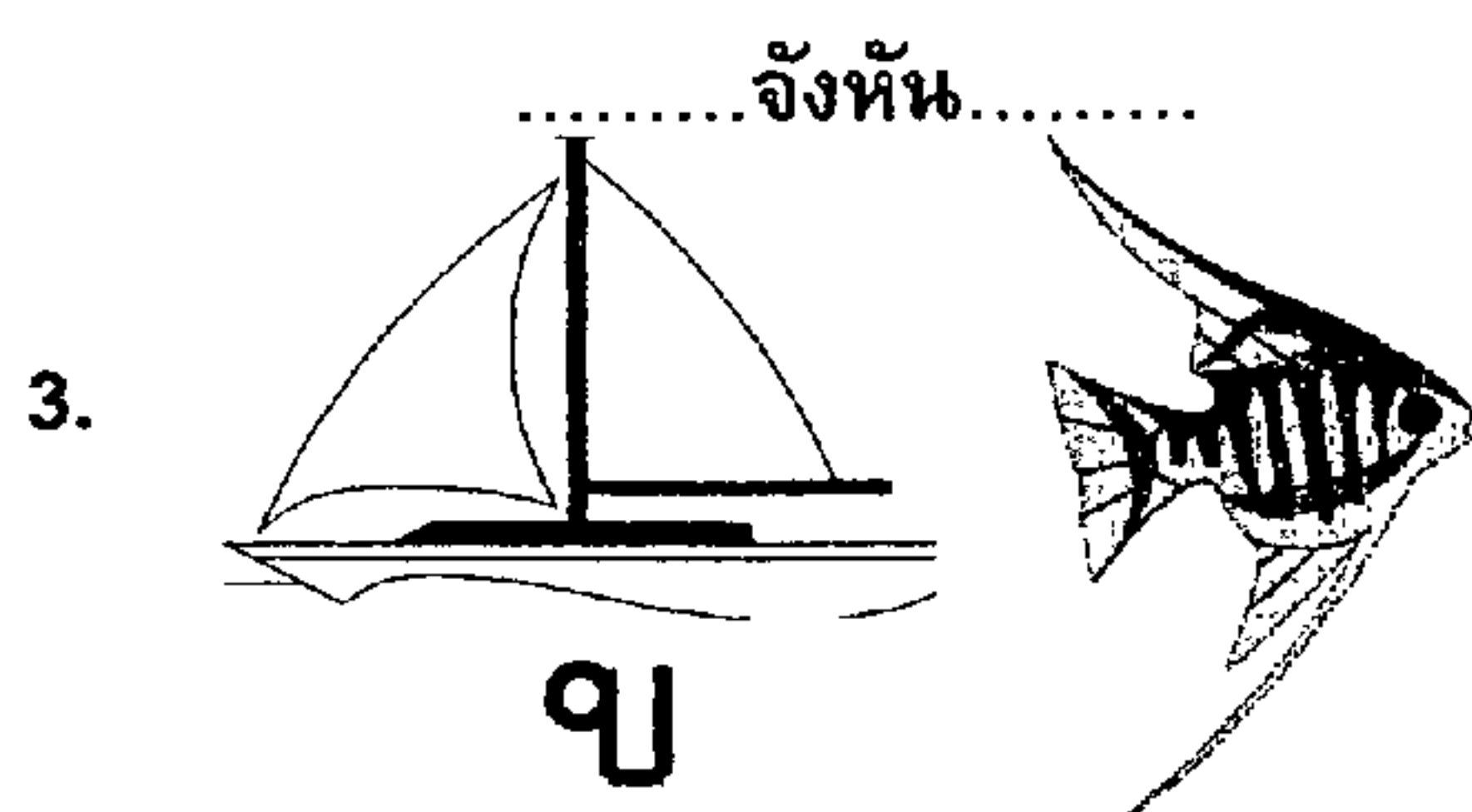
เฉลยกิจกรรม

ความหมาย

จดหมาย

อาหารเช้า

.....รูป.....

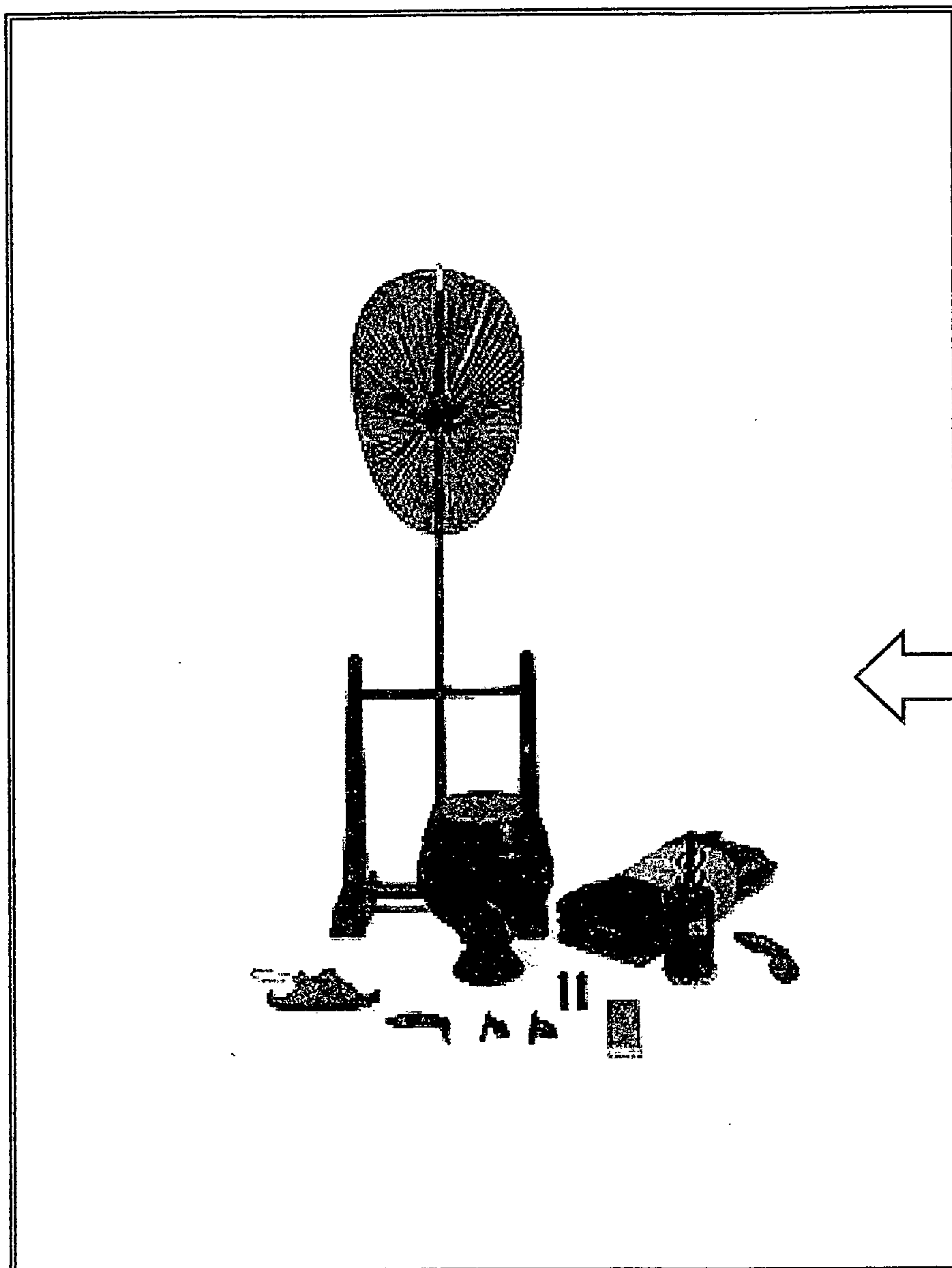
ลักษณะนามใช้เรียกพระภิกษุสามเณร

ชุดที่ 2

บัตรเนื้อหา

แผ่นที่ 1

ตอนที่ 1 คำนาม

ชุดที่ 2

บัตรแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 คำนาม

แบบฝึกหัด ให้นักเรียนจับคู่คำนามที่ใช้สำหรับพระภิกษุต่อไปนี้ โดยนำตัวอักษรด้านขวามือมาใส่ข้างหน้าตัวเลขด้านซ้ายมือ

..... 1. ไทยธรรม ..... 2. ไทยทาน ..... 3. สังฆาฏิ ..... 4. เสนาสนะ ..... 5. ธรรมาสน์	ก. ที่แสดงธรรม ข. เรือนที่ประดิษฐานพระพุทธรูป ค. เงิน ง. ผ้าคลุมกันหนาว จ. ของถวายพระ ฉ. ของควรให้ (แก่พระภิกษุ) ช. สถานที่ที่ภิกษุใช้ เช่น ที่อยู่ ที่นั่ง

ชุดที่ 2

บัตรเฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1 คำถาม
เฉลยแบบฝึกหัด

..จ... 1. ไทยธรรม

..จ... 2. ไทยทาน

...ง... 3. สังฆาฏิ

..ช... 4. เสนาสนะ

..ก... 5. ธรรมาสน์

ก. ที่แสดงธรรม

ข. เรือนที่ประดิษฐานพระพุทธรูป

ค. เงิน

ง. ผ้าคลุมกันหนาว

จ. ของถวายพระ

ฉ. ของควรให้ (แก่พระภิกษุ)

ช. สถานที่ที่ภิกษุใช้ เช่น ที่อยู่ ที่นั่ง

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ – สกุล	นางสาวอุษาวรรณ ปาลียะ
เกิดวันที่	15 เมษายน พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1233/1 ซอยวัดประดิษฐาราม ถนนอิสรภาพ แขวงศิริบุญชัย เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2531	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2534	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทย์-คณิต) โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2538	กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2542	กศ.ม. (วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร